ԺԱ. ՏԱՐԻ 3166 (Ն. Տ.) 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1894 7 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1312 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible]	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծ[illegible]	Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

«ԱԶԱՏ ԹԱՏՐՈՆ»Ի ՎԱԽՃԱՆԸ

Ազատ Թատրոնը իր վախճանը գտաւ։ Յետ հսկայական ճիգերու, որոց նպատակն էր կործանել թատերական արուեստը, Պ. Անթուան իր ձեռնարկին վերջ տալու հարկին մէջ գտնուեցաւ։ Քննենք համառօտիւ իր գործունէութեան արդիւնքները և տեսնենք թէ ո՞րչափ ազդեցութիւն ունեցաւ թատերական շարժման վրայ։

Պ. Անթուան քաջութեամբ մրցեցաւ, բայց ըմբռնեց ի վերջոյ թէ հզօր և դարաւոր հաստատութեանց դէմ մաքառելն անկարելի էր, և թերեւս համոզուեցաւ թէ իր ձեռնարկն ապարդիւն մնալու դատապարտուած էր։ Բարիք մը միայն գործեց. այս է թէ անծանօթ մնացած տաղանդաւորները երեւան հանեց. թէեւ սոքա ապերախտութեամբ թողուցին զինքը՝ իրենց յաջողութենէն շլացած. անոնցմէ մէկը, Պ. տը Քիւրէլ, նախ Վօտվիլէն և յետոյ Քոմէտի-Ֆրանսէզէն ընդունուեցաւ։

Ճշմարտութիւնը հարկ կը դնէ ըսել որ Պ. Անթուան անկեղծութեամբ, հաւատքով և անշահասիրութեամբ կը կատարէր իր գրական ձեռնարկը։ Հանդիսականներէն շատը հրաւէրով կ'երթային անոր ներկայացմանց և կը հաւատամ թէ իր վերջին պտոյտն Եւրոպա և ի Կ. Պոլիս վնասակար եղած ըլլայ իրեն՝ դրամական տեսակէտով։ Այնչափ աշխատանքը, այնչափ գործունէութիւնը, յարատեւութիւնը կրնար նուիրել աւելի բանական և օգտակար նպատակի մը քան այնպիսի ձեռնարկի մը որ շատ վնասաբեր եղաւ։

Ազատ-Թատրոնը իր գրական յանդուգն քննութիւններովը, և թատերական արուեստի արհամարհանքովը նախ յաջողութիւն ունեցաւ, ի շնորհս մասամբ ուժգին հակաշրջման զոր գործեր էին նոր սերնդեան քննադատութիւնները Սքրիպի և սորա յաջորդաց թատերախաղերուն դէմ, յորս ճարտարութիւնը և թատերախաղին կազմուածքը՝ բարուց ուսումնասիրութեան տեղ կը բռնեն։ Յայտնի է որ ամէն արուեստական հակաշրջում ծայրայեղ կը լինի ու նպատակէն անդին կ'անցնի, բայց այս հակաշրջումը իր չափազանցութեամբը անտեղի եղաւ։

Քննադատք իրաւունք ունէին յիշեալ թատերախաղուց գրութիւնը քննադատելու, քանզի արուեստի վրայ միայն հիմնուած թատերգութիւնները կեղծ երկասիրութիւններ կ'ըլլան ու կը վնասեն նոյն իսկ արուեստին, մերժելնուն համար բարուց ուսումնասիրութիւնը և այն ամեն բան որ թատերգութեան հաստատուն հիմը կը կազմեն։ Բայց անխելքութիւն կը լինի ի բաց թողուլ արուեստին կանոնները. միթէ անխելք չէ՞ք համարիր անձ մը որ առանց ժամագործութիւն գիտնալու ժամացոյց մը շինել ուզէ։ Իսկ արդ, այսօր, արուեստը կը նկատեն երիտասարդ, յանդուգն, տաղանդաւոր գրագէտներէն ոմանք իբր «ծեծուած, փտտած» մարմին մը, որոյ դէմ պէտք է անէծքներ տեղացունել։ Կորսուի արուեստը. վանեցէ՛ք զայն. ահա այս անտեղի աղաղակներով հալածեցին Սքրիպեան թատրոնը, և այս հալածանքը յանգեցաւ Ազատ-Թատրոնի հաստատման։

Սոյն հակաշրջման հետեւանքն այն եղաւ որ այժմ ի Ֆրանսա ոչ ոք գիտէ թատերախաղ մը գրել։ Սոյն ողբալի ու ապագային համար երկիւղալից հետեւանքին տեղ ի՞նչ ընծայեց Ազատ-Թատրոնի քարոզած [illegible]ը, որ կ'արհամարհէ իր նախորդը։ Ի՞նչ օգուտ ընծայեց նորա ներշնչումէն ելած նիւթապաշտութիւնը որ զօրացած է այժմ. ոչինչ. չերեւիր իսկ բաւական նոր տարրեր յուսալու համար թէ անոնցմով կարելի ըլլայ նորոգել հին արուեստը։

Բան մը քանդելը դժուար չէ, բայց անոր տեղը ուրիշ բան կառուցանելու է։ Թատերական արուեստի դէմ եղած կատաղութիւնը կործանման միայն ծառայեց, հին շէնքը փլուցին և տեղը բացօթեայ մնալու ստիպուեցան։ Ասկէ հետեւեցաւ Ֆրանսայի թատերական այժմեան տագնապը յորմէ չգիտցուիր թէ ինչպէս պիտի ելնեն թատերական հեղինակները։

Յայտնի է որ Ազատ-Թատրոնի կարծեցեալ արուեստը քանդող սկզբունքներ միայն ունի, և զուրկ է որ և իցէ ստեղծիչ գաղափարէ։ Պ. Անթուան և իր աշխատակիցները գիտէին չուզածնին, բայց ուզածնին չէին գիտեր։ Սոյն ձեռնարկ օգտակար կրնար ըլլալ եթէ հնոյն տեղը դնելու համար լաւագոյն արուեստ մ'ունենային։

Իրաւ է որ Պ. Անթուանի պաշտպանած հեղինակներուն մէջ տաղանդաւոր մարդիկ կան. բայց ինչպէս որ առանց տաղանդի արուեստը ոչինչ է, նոյնպէս ալ առանց արուեստի տաղանդը չկրնար տեւողական արդիւնք մ'արտադրել։ Օրինակի համար, վերոյիշեալ Պ. Ֆրանսուա տը Քիւրէլի թատերգութեանց մէջ ստեղծում, երեւակայութիւն և գրական գեղեցիկ յատկութիւններ կան. բայց անոր երկասիրութիւններէն ոչ մին կատարեալ կերպով գոհացուցիչ է։

Հետեւաբար խեղճ հեղինակը որչա՜փ խոնարհեցաւ երբ իր Լ'Ամուր Պրօտ վերնագրով թատերախաղը մտաւ ի Քոմէտի-Ֆրանսէզ։ Բայց այս վշտալի հետեւանքը Պ. տը Քիւրէլի չկրնար վերագրուիլ, քանզի ինքը պատուաւոր գրագէտ մ'է. այլ նորա անտաշ բարեկամաց՝ որ համոզեր էին զինքը թէ լաւագոյն հեղինակն է թատերգութեանց։ Ուստի, ինչպէս որ կը պատահի ամենուրեք, շատ յոռի ծառայութիւն մը մատուցեր էին իրեն՝ հաւատացունել տալ ուզելով որ հեղինակ է, մինչդեռ այժմ չէ, կ'ըսէ ֆրանսացի քննադատ մը, բայց կրնայ ըլլալ՝ եթէ թատերական արուեստը ուսնիլ ուզէ։

Ոմանք կը կարծեն թէ Քոմէտի-Ֆրանսէզի թատերաքննական մասնաժողովը Լ'Ամուր Պրօտի անյաջողութիւնը գուշակելով ընդունեց է զայն՝ Ազատ-Թատրոնի վաղանցիկ ըլլալը ցուցնելու համար։ Այս ընելով, Քոմէտի-Ֆրանսէզն անշուշտ ուզեր է ծառայութիւն մատուցանել թատերական գրականութեան։

Վերջապէս, խնդիրը որ կողմէ ալ նկատուի, կը հասնինք սա եզրակացութեան թէ Ազատ-Թատրոնը իր անկարողութիւնը յայտնեց։ Անոր շնորհիւ երիտասարդ գրագէտները հեռացան թատերական արուեստի կարեւոր ուսումէն, և հիմա չեն կրնար ձեռնարկել յայնմ, վասնզի շատ դժուար կ'ըլլայ ուսմամբ զբաղիլ՝ ուսնելու սովորութիւնը կորսնցնելէ յետոյ։ Յորդորեց զանոնք արհամարհել «թատերական պահանջմունքները զոր երիտասարդ գրագէտներէ ոմանք, կ'ըսէ Տիւմա, սովորութիւն կը յօրջորջեն երբ չգիտնան զայնս ի գործ դնել»։ Տիւմայի այս խօսքը շատ ճիշդ է, թատերական հեղինակ ըլլալ ուզող երիտասարդները զայն չմոռնալու են։

Այո, կան թատերական պահանջմունքներ և սովորութիւն բռնածն ալ յաճախ է գիտութիւն արուեստին այն օրինաց, զոր դժուար է ըմբռնել և որք սակաւուց միայն կը յայտնուին։ Բայց սոյն օրէնքը ունենալէ յետոյ, գրագէտը փորձի ու արուեստի շնորհիւ կը սովրի զայնս կատարել։ Ուրեմն թատերական հեղինակ լինելու համար երկու բան պէտք է, նախ և առաջ բնածին հեղինակ ու երկրորդ արուեստը ուսած լինել։ Այս ճշմարտութիւնները չյարգելուն համար է որ Ազատ-Թատրոնը, ժամանակ մը շատ աղմուկ հանելէ յետոյ, աներեւութացաւ առանց բան մը արտադրած ըլլալու։

Ե. Վ. Ս.ՃԽՄԵԱՆ

ՆԻԱԿԱՐԱՅԻ ՋՈՒՐԵՐԸ

Աշխարհի արհեստագէտներն և գիտունները իրենց ուշադրութիւնը դարձուցած են Նիակարայի և կը սպասեն լրման այն գործին որ դարուս մեծագոյն պարծանքը պիտի ըլլայ։ Հոն, քաղաքակիրթ Եւրոպիոյ ամեն կողմերէն գիտութեանց և արհեստից մեծագոյն ներկայացուցիչները մասնակից եղան գործին, որ ինքնին եզական պիտի նկատուի միշտ։

Ամերիկացի զօրավար Բիթըր Բօրթըր և իր եղբայրն Օկըսթ, որ դատաւոր մ'էր, կալուածներ և հողեր ունէին Նիակարայի ջուրերուն մօտ. ասոնք առաջին անգամ 1849ին խորհեցան օգտակար ընել Նիակարայի սահանքը, որուն մէջ անհուն զօրութիւն կը տեսնէին։ Մասամբ մը յաջողեցան, սակայն իրենց ստացած զօրութիւնը և արդիւնքը խիստ աննշան էին։

1885ին հանրածանօթ երկրաչափ Թօմաս Էվըրշէտ ծրագիր մը պատրաստեց, որուն համեմատ կը խորհէր ջրանցքով մը Նիակարայի սահանքը 150 ոտք բարձրութենէ գործածել դարձնելու համար 20 հսկայական ջրանիւներ, և ապա գործածուած ջուրը հաղորդել ներքնուղիի մը որ մէկ ու կէս մղոն երկայնութեամբ քաղաքին տակէն պիտի բացուէր։

Դժուարին և յանդուգն ձեռնարկութիւն մ'էր այս որուն սկեպտիկեանք չպիտի հաւատային անշուշտ և միլիոնատէրները միայն պիտի կրնային մասնակից գործին։

Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ այն ատեն և 1886ին Մր. Էվըրշէտ իր ծրագիրը ներկայացուց անոր։ Ընկերութիւնը՝ մասնախմբին յանձնեց ծրագրին քննութիւնը և աջակցութիւնը խնդրեց հետեւեալ անձանց, — Լորտ Քէլվին, Բրոֆ. Ընուին ի Լոնտոն, Թիւրէթինի ի Ժընեւ, Տր. Քօլէմն Սէլլըրս, Բրոֆ. Մասքարթ ի Բարիզ և այլն, որոց առաջին երեքը այսօր աշխարհի մեծագոյն հեղինակութիւններն կը նկատուին «Ջրաբաշխութեան» մէջ, իսկ վերջինը՝ «Ելեկտրականութեան» մէջ։ Մասնախումբը մէկ քանի փոփոխութիւններ ընելէ յետոյ ստուգեց ծրագրին յաջողութիւնը, ընկերութիւնն ալ պատուէր տուաւ Մր. Էվըրշէտի գործը սկսելու և կատարելու։

Մեծ ջրանցքի մակերեւոյթէն 178 ոտք խորութեամբ, 140 ոտք երկայնութեամբ խոռոչ մը բացուեցաւ, ուր պիտի իջնային բոլոր ջրանիւները։ Ջուրը ջրանցքէն ջրանիւներուն կը տրուի 9 ոտք տրամագծով, 150 ոտք երկայն հսկայական խողովակաց միջոցաւ։ Գործածուած ջուրը կը հաղորդի ներքնուղւոյն, որ ձիու պայտի նմանութիւն ունի։ Հետաքրքրական է գաղափար կազմել ներքնուղւոյ շինութեան վրայ։ 1890ին սկսուեցաւ բացումը, 345,000 թոնօ ժայռեր խորտակուեցան պայթեցուցիչ զօրութեամբ և փոխադրուեցան Նիակարայի ճահիճները ծածկելու. ապագային անոնց վրայ գործատուններ հիմնելու նպատակաւ 1500 մարդիկ չարունակ աշխատեցան երեք տարիներ և մեքենական ամեն միջոցներ գործածուեցան բանալու համար ուղին առանց կեանքի կորստեան. աշխարհի ամենէն նշանաւոր մասնագէտներն հոն գրաւեցան գործով, յորս յիշատակութեան արժանի են մանաւանդ Ճօրճ Պըրպէնկ և Ալպէրթ Բօրթըր։ Ճախճախուտ տեղեր որք ի սկզբան ոչինչ կ'արժէին, այսօր 5000է մինչեւ 10,000 տոլարի արժէք ունին մէն մի արտավարը։ Ներքնուղին 7000 ոտք երկայնութիւն, 21 ոտք բարձրութիւն և 18·5 ոտք լայնութիւն ունի, 20 ջրանիւներու երկուքը այժմ դրուած են, որոց իւրաքանչիւրը 5000 ձիու զօրութիւն ունի, ամբողջ զօրութիւնը 100,000ի կը հասնի։ Ներքնուղւոյ կամարները հիւսելու համար 13 միլիոն առաջնակարգ աղիւս գործածուեցաւ և 200 ոտք երկայնութիւն մ'ալ ձուլեայ երկաթէ տախտակներով ծածկուեցաւ։ Ջրոյ երագութիւնն հոս 20 մղոն է մէկ ժամու մէջ։

Յիշեալ ամբողջ զօրութեան կէսը պիտի յատկացուի ելեկտրականութիւն յառաջ բերելու. մեծագոյն ելեկտրականութեան արտադրիչը 2100 ձիու զօրութիւն ունէր, որ ի ցոյց դրուած էր Քոլոմպեան ցուցահանդէսին մէջ, իսկ Նիակարայի արտադրիչներու իւրաքանչիւրը 5000 ձիու զօրութիւն ունի և ամենուն համագումարը 50000ի կը հասնի։ Ելեկտրական արտադրիչներ կամ ծնիչներ շինուած են Ուէսթինկ Հաուզ Ելեկտրական ընկերութեան կողմանէ, որ աշխարհի մեծագոյն ընկերութիւններէն մին է։

Ընկերութեան գլխաւոր զբաղումը այսօր յառաջ բերուած զօրութիւնները նահանգաց զանազան քաղաքներուն հաղորդել է, Արեւմտեան Նիւ-Եորքի քաղաքներուն 6 [illegible] ինչպէս նաև Քանատայի։ Գործը արդէն սկսուած էր Պըֆէլօ, և հաշուուած է որ զօրութիւնները հաղորդելու համար եղած ծախքը բաղդատաբար աւելի խնայողական են քան շոգւոյ զօրութիւն։

Նիակարայի սահանաց զօրութեամբ այսօր թղթի գործատուն մը սկսած է գործել, որ կը վատնէ 3000 ձիու զօրութիւն և աշխարհի թղթի գործատանց մէջ մեծագոյնն ու առաջինն է։ Նոյնքան զօրութիւն կը գործածէ նաև Բիցպուրկի ընկերութիւնը, որոյ գործատան մէջ քիմիական աղեր կը պատրաստուին. գործածուած զօրութիւնը ելեկտրական է։

Բրոֆ. Ֆորպէս հաշուած է որ մեծ խնայողութեամբ թէ՛ ելեկտրական և թէ ջրաբաշխական զօրութիւններ պիտի կրնան հաղորդուիլ զանազան քաղաքներուն մինչեւ ի Նիւ-Եորք, և Նիակարա զօրութեանց կեդրոն պիտի ըլլայ, որուն հետ յարաբերութիւն պիտի ունենան գործատուներ՝ հիւսուածոյ թելերու և պարաններու միջոցաւ։

Տ. ԳԷՈՐԳ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹԻ ՄԸ ՄԷՋ

Եթէ լրագիրներն ունին «պատահական թղթակիցներ», ունին նաև պատահական ընթերցողներ։ Ես ալ իբրև պատահական ընթերցող մը Միշընէրէ Հէրըլտի (Missionary Herald), սեպտեմբերի թիւին մէջ հետաքրքրութեամբ կարդացի յօդուած մը, որ կը խօսէր բոլոր Հայոց սիրելի եկեղեցականին մը, Խասգիւղի հանգուցեալ Նահապետին Տէր Գէորգ Արծրունիի վրայ։

Յօդուածին պարունակութիւնն ընթերցողներուս ծանօթացնելէ առաջ, ըսեմ թէ ո՞վ է այդ տողերը գրողը։ Պոլսի Ամերիկեան Միսիոնարներուն էն կարողներէն և էն ուսեալներէն ճանչցուած է Մըրտըր Տուայթ, որուն հայրը նմանապէս միսիոնար մըն էր Թուրքիոյ մէջ։ Մր. Տուայթը ճանչցողները կը վկայեն թէ ինք բնիկ մը չափ աղէկ կը ճանչնայ Թուրքիան ու հոն բնակող ազգերն. իր խօսքերէն յայտնի է թէ անձամբ կը ճանչնար հանգուցեալ ծերունի աւագերէցն, և իր հայրն ալ նմանապէս Տէր Գէորգի բարեկամն էր։ Ասանկ յօդուածգրի մը խօսքը հարկաւ նշանակութիւն և կարեւորութիւն ունենալու է։

Գալով ամսաթերթին, որուն մէջ հրատարակուած է ակնարկուած յօդուածը, կը համարձակիմ ենթադրել թէ ընթերցողներէս շատեր Միշընէրէ Հէրըլտի անուան պատահական լսողներ են միայն. ուստի մէկ խօսքով ըսեմ թէ՝ ամերիկեան Պորտ ընկերութեան պաշտօնական ամսաթերթն է այն։

Հիմա, գանք յօդուածին։

* * *

Գրութեանը սկիզբը Մր. Տուայթ կը պատմէ թէ ինչպէս 1825ին հայերէնի թարգմանուած կրօնական տետրակի մը մէջ պարզուած ճշմարտութիւններ խորապէս կը տպաւորեն կարգ մը ընթերցողներու միտքին վրայ։ Պոլսի Հայոց Պատրիարքարանին մէջ կը բացուի դպրոց մը, որուն գլխաւոր նպատակը կ'ըլլայ մայրաքաղաքին համար ուսեալ քահանաներ պատրաստել։ Կանոն մը կը հաստատուի որ Պոլսի քահանաները այդ դպրոցէն եղած ըլլան։ Դպրոցին գլուխը կ'անցնի Փեշտըմալճեան պատուելին, որուն նկատմամբ աղէկ վկայութիւն կուտայ Ամերիկացի յօդուածագիրը, յաւելով թէ իր ժամանակին համար ուսեալ մարդ մըն էր։

1833ի սեպտեմբերին Մայր Եկեղեցին մէջ մեծ հանդէսով քահանայ կը ձեռնադրուին այդ դպրոցէն ելած տասներկու երիտասարդներ։ Եւ այդ կրօնական հանդէսին, յատուկ հրաւէրով ներկայ կը գտնուէին երկու միսիոնարներ, որոնց մէկը նոյն իսկ Մր. Տուայթի հայրն էր։ Այդ ձեռնադրուողներուն մէջն էր նաև Տ. Գէորգ Արծրունին։

Ասկէ քառասուն տարի առաջ Մր. Տուայթ, հօրը հետ այցելութեան կ'երթայ ծերունի քահանային. ալեւոր նահապետը ձեռքը դեռատի միսիոնարին գլխուն վրայ դնելով կ'ըսէ «Աստուած օրհնէ քեզ, զաւակս, և բարի մարդ մը ընէ քեզ» որուն համար յօդուածագիրը կը յարէ թէ «Աստուծոյ մարդու մը տուած օրհնութեան կը նմանէր»։

Ամերիկեան կրօնական հանդէսի մը մէջ հայ եկեղեցականի մը յիշատակին նուիրուած այս յօդուածին համար ամեն մարդ կրնայ ունենալ իրեն յատուկ գաղափարը։ Ես իմ մասիս մեծագոյն հաճոյք մը կը զգամ երբ կը տեսնեմ ազգակիցներէս մէկուն անունը փառաւորուած, օտար թերթի մը մէջ, և օտարազգիէ մը։

Եւ եթէ Միշընէրէ Հէրըլտ յաջողած ըլլար Տէր Գէորգի պատկերը քիչ մը աւելի շնորհքով վիճակի մը մէջ նուիրել իր ընթերցողներուն, այն ատեն անշուշտ ամերիկացի ընթերցողն՝ հայ քահանային բարոյական նկարագրին չափ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը պիտի ստանար ֆիզիքական կազմութեանը մասին, որոնք, խօսքը մէջերնիս, շատ անգամ խոտորնակի կը համեմատին իրարու հետ։

ԵՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

ՎՈԼԹԷՐ՝ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Վոլթէրի կեանքին վրայ հրատարակուած անհամար ուսումնասիրութիւնները ամենեւին չեն սպառած նիւթը. արդ, գիտուններն ամեն բան չեն կրցած դեռ ըսել, և նոր գիւտ մը կը մնայ իրենց ընել։ Այսպէս, Քօռէսփօնտանի մէջ, Պ. Համպէր-Վալրու կրնայ մեծ մարդը ներկայացնել անակնկալ երեւոյթի մը տակ. զայն ցոյց կուտայ արհեստաւոր կամ վաճառական, որ իր առեւտուրին մէջ անհուն ճարտարամտութիւն ցոյց տուեր է։

Վոլթէրի կեանքին այս հետաքրքրաշարժ շրջանին բոլոր պարագաներն ալ յոյժ վաւերական են, վասն զի հեղինակը զանոնք քաղած է նոյն իսկ գրագէտին «Թղթակցութենէն» (1770-1776)։ Աւասիկ իրողութիւնը. իր Ֆէռնէյի կալուածին մէջ, զոր յաջողեր էր գերծ պահել ամեն տուրքէ, փիլիսոփան մեծափարթամ կեանք մը կը վարէր (աւելի քան երեսուն մարդ և 12 ձի կը սնուցանէր). և որովհետեւ իր խոշոր հարստութիւնը բնաւ չէր գոհացներ իր շահամոլութիւնը, մտածեց ծախսը փոխարինել՝ հասոյթներու աճմամբ։ Իր կալուածները ամեն տուրքէ բացառաբար ազատ ըլլալու առաւելութիւնը գաղափար ներշնչեց իրեն շահաւոր արհեստ մը հաստատել. նախ և առաջ մետաքսէ գուլպաներու գործարան մը հիմնեց՝ Լիոնի հետ մրցելու համար։ Ձեռնարկը չյաջողելով, Վոլթէր փութաց ուրիշ մը գտնել. Ժընեւի մէջ պատահած դէպքերէն օգուտ քաղելով, պատսպարեց այդ քաղաքէն եկողները որք ժամագործ արհեստաւորներ էին, և յաջորդաբար հիմնեց չորս ժամացոյցի գործարաններ որք Շուազէօլ նախարարին պաշտպանութեան շնորհիւ, քիչ ատենէն զարգացան։

Պէտք է կարդալ նամակներու զարմանալի բեկորները զորս հեղինակը սքանչելապէս միացուցած է իրարու, հասկնալու համար հռչակաւոր գրագէտին շահախնդիր բացառիկ կարողութիւնները. հոս առաջնակարգ վաճառական մը կ'երեւայ. անդին իր ապրանքները գովելուն մէջ կը գերազանցէ. մեր ժամանակին ամենէն գեղեցիկ ռէքլամները բան մը չեն իր «շառլատանութիւն»ներուն քով։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (85)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԷՆԻՕՆԷԹԻ ՀՕՐԸ

Բայց տանջանքը շատ մեծ էր Պարթօլէին համար, վիշտն անտանելի կը դառնար, անտանելի նաև տեսքն այն երջանկութեան որուն կը վազէր իր հայրը և որուն ինք կ'ըղձար երբեմն նախանձու մոլեգնութեամբ մը։

Ըսաւ Պարթօլէին.

—Հայր, ստիպուած եմ ծանր որոշում մը հաղորդել ձեզ...

—Ի՞նչ որոշում, ըսաւ Պարթօլէ իրար անցնելով։

—Կուզեմ բաժնուիլ ձենէ։

—Ի՞նչպէս, ի՞նչ ըսիր։

Եւ առանց հասկնալու՝ Պարթօլէ բռնեց Ֆիլիբին բազուկը, երկարօրէն դիտեց զայն։

—Ինէ բաժնուի՜լ... Տե՞ղ մը պիտի երթաս...

—Ոչ... ընդ միշտ պիտի բաժնուիմ... ըսաւ երիտասարդն այլայլած ձայնով։

Պարթօլէ լուռ մնաց։

Այնքան յանկարծակիի եկեր էր այս խօսքերէն որ կը փորձէր հասկնալ անոնց իմաստը։

Յանկարծ առանց ձգելու զաւկին բազուկը։

—Աղէկ չհասկցայ։ Ի՞նչ ըսել կուզես։

—Նոյն բանը կը կրկնեմ։

—Քասթէլպուքէն հեռանա՞լ մտադրած ես։

—Այո։

—Ինչո՞ւ։

—Ճամբորդելու, աշխարհ շրջելու համար...

—Եւ երկա՞ր ատեն կայ որ միտքդ դրած ես ատիկա։

—Երկար ատենէ ի վեր։

—Ինչո՞ւ կը ծածկէիր ինէ։

—Վասնզի կը մտածէի որ պիտի վշտանայիք։

—Ատանկ մտադրութեան մը պատճա՞ռը։

—Պատճառ չկայ։

—Իրա՞ւ։

—Ամենեւի՛ն։

—Կը ստես։

—Հա՛յր։

—Քիչ մը առաջ ըսիր որ ասկից հեռանալ կ'ուզէիր ա՛լ չդառնալու համար...

—Օ՛հ, ժամանակէ մը ետք պիտի դառնամ։

—Ուրեմն քեզի անհաճոյ բանե՞ր կան։ Երջանիկ չե՞ս միշտ։

—Երջանիկ եմ, այո, հայր։

—Արդեօք կը կարծես թէ Բլէզի վրայ ունեցած սէրս, քիչ ատենէն զայն իմ կինս տեսնելու ուրախութիւնը կը նուազեցնեն քեզ նկատմամբ տածած սէրս... Եթէ այնպէս կարծեցիր, խենդութիւն է... Պատասխան տուր։

—Այնպէս չկարծեցի։

—Միշտ քու բարեկամդ ու հա՞յրդ եմ։

—Միշտ։

—Սիրտիդ մէջ կորսուած չե՞մ իմ արժանիքս։

—Ոչ, ըսաւ Ֆիլիբ խռոված, ծածկելով իր ըրած ճիգը։

—Ուրեմն իմ պատճառովս չէ որ ատանկ որոշում մը տուիր։

—Անշո՛ւշտ։

—Լաւ, ուրիշ կողմ փնտռենք. խեղճ և անմեղ Տիանը, անուշ և սիրալիր Բլէզը չէ՞ որ ներշնչեցին քեզ այս անհասկնալի ծրագիրը։

—Ոչ Բլէզ, ոչ Տիան։

—Ուրեմն աղէկ չե՞ս Անթօնիօին հետ.. Գուշակեցի, հէ՞։ Ձեր բնաւորութիւնները իրարու չեն յարմարիր։ Դուն անկեղծ ես, անիկա խորամանկ։ Դուն քաղցր ես ու հաստատամիտ, անիկա բիրտ. դուն ներողամիտ ես, անիկա ոխապահ... Կը ձանձրանաս տեսնելով անտառներու այդ փախստականը որ կը մասնակցի մեր ընտանեկան բարի կեանքին և իր աղէտալի դէմքն ու աւազակի սեւ դաժան աչքերը կը խառնէ մեր գորովանքներուն... Լա՛ւ, ուրեմն, այդ մասին ես քու կարծիքէդ եմ քիչ մը.. Չա՛ր է այն տղան... Չի կրցաւ բարեկամութիւնդ վաստկիլ, հէ՞, ոչ ալ կրցաւ ինքզինքը սիրցունել ինծի... հոս կը բերեմ զինքը... իր քոյրերուն պատճառաւ... թէեւ անոնք չսիրեն զինքը, գէթ Բլէզ... Դուն ալ ինծի պէս համբերէ ցաւիդ... պիտի կրնամ ճամբել զինքը, օրին մէկը, երբ զզուելի դառնայ հոս, ինչպէս արդէն դարձած է Էկլեէթի բոլոր գործաւորներուն։

Բայց, Ֆիլիբ, մտախոհ, կ'ըսէր.

—Ո՛չ, Անթօնիօն այնքան հոգս չէ։ Իրաւ, չեմ համակրիր իրեն և կը գուշակեմ որ նախանձ և ատելութիւնն ունի ինծի դէմ... բայց չեմ ուզեր որ կարծէք թէ անիկա իմ մեկնումիս պատճառն է, նոյն իսկ անուղղակի։ Այս բանը կրնար ազդել ձեր անոր հետ ունեցած յարաբերութիւններուն վրայ։ Չեմ ուզեր։

—Ուրեմն ի՞նչ է ճշմարիտ շարժառիթը։

—Բնաւ պատճառ չի կայ։

—Կը ձանձրանա՞ս այս ամայութեան մէջ։

—Այո, թերեւս, հայր... Ա՛լ մի՛ հարցափորձէք զիս։

—Բայց իրաւունք ունիմ գիտնալու, կը լսե՞ս... Այնքան գորով ցուցուցած եմ քեզ որ կրնամ պահանջել որ սիրտդ բանաս ինծի...

—Ուրիշ ըսելիք չունիմ ձեզ։

Պարթօլէ տրտմած կ'երեւար։

Արցունքոտ աչքերով կը նայէր զաւկին։

—Ա՛լ չես սիրեր զիս, յայտնի է։

Եւ լռութենէ մը ետք.

—Ե՞րբ մտադիր ես մեկնիլ։ Կարծեմ դեռ չես գիտեր։ Ձմեռը մեր քով պիտի անցունես։ Ձմեռը դէչ եղանակ մըն է ճամբորդելու համար։ Գարնան պիտի սպասես... Արդէն պէտք ունիմ քեզի, քու գիտութեանդ, այն մեծ գործերուն համար զորս պիտի կատարեմ Էկլեէթի մէջ։ Քու խորհուրդներուդ պէտք ունիմ նոր մեքենաներուն համար զորս կը փորձեմ.. Հիմակ չեմ կրնար առանց քեզի ըլլալ։

—Սակայն մեկնումս կուզեմ փութացընել, հայր։

Պարթօլէ լուռ մնաց։

Սաստիկ տժգունած էր։

—Ուրեմն, զաւակս, յայտնի է որ բան մը ունիս ինծի դէմ զոր կը ծածկես...

—Ոչ...

—Օ՛հ, չեմ հաւատար քեզի... բայց ա՛լ չեմ պնդեր գաղտնիքդ իմանալու, քանի որ յարմար կը դատես գաղտնի գործել ինէ... Երեսիս տալու բան մը չունիմ... չեմ կարծեր որ պահ մը դադրած ըլլամ քեզ սիրելէ... Ուրեմն խիղճս հանդարտ է... Մինակ շատ տխրութիւն կը պատճառես ինծի... վասնզի, ընթացքիդ մէջ չեմ գիտեր ի՛նչ ցաւալի կերպով անիրաւ բան մը կայ ինծի դէմ։ Ամեն բանէ աւելի իր զաւակը սիրող հօր հպարտութիւնն ունիմ... և քու մեկնումդ, քու խօսքերդ, քու վարանումներդ կը վիրաւորեն այս հպարտութիւնը... կը հասկնա՞ս։

Ֆիլիբ չպատասխանեց։

Գիտէր որ Պարթօլէի հետ իր այդ տեսակցութիւնը կսկծալի պիտի ըլլար։ Անոր ձեռնարկելէ առաջ երկարօրէն խորհած էր։ Բայց աւելի երկար ատեն դժկամ մնալ, իր նախանձու տանջանքին հանդէպ կատաղութեանը մէջ, իր կարողութենէն վեր էր։ Չէր ալ ուզեր ինքզինքը մատնել, վասնզի թողուլ Պարթօլէի որ գուշակէր իր սէրը Բլէզի վրայ, ամուսնութիւնն արգիլած կ'ըլլար, և ինք կուզէր անպատճառ զերծ մնալ այս բանէն։

Իրաւ, պիտի տառապէր, բայց կուզէր առանձին տառապիլ։

Եւ հայրը ապերախտութիւն պիտի կարծէր, բայց իր կնոջ քով մոռացում ու երջանկութիւն պիտի գտնէր։

—Ուրեմն երբ որ ուզես պիտի կրնաս մեկնիլ։ Էկլեէթի աշխատութիւններուն համար պիտի կրնամ զուրկ մնալ քենէ, և ուրիշ ճարտարագէտ մը բերել պիտի տամ որ օտար մը պիտի ըլլայ ինծի համար, բայց որ պիտի մատուցանէ այն ծառայութիւնները զորս կը սպասէի քու անձնուիրութենէդ։

—Շատ աղէկ, հայր, ըսաւ Ֆիլիբ ցրտօրէն։

—Բառ մը, սակայն...

Եւ խեղճ մարդը դողդոջ ու ցած ձայնով մը յարեց.

—Գիտես որ Բլէզի հետ ամուսնութիւնս հոկտեմբերի վերջին որոշուած է։ Քանի մը օր կայ։ Չեմ կարծեր որ անկից առաջ մտադիր ըլլաս հեռանալ Քասթէլպուքէն... Զրի նախատինք մը պիտի ըլլայ այդ և քեզի նկատմամբ միշտ ցոյց տուած սիրոյս ուրացումը...

—Մտադիր էի վաղը մեկնիլ...

—Ա՛հ։

Հօրը խորունկ մէկ նայուածքը գնաց խուզարկել զաւկին հոգւոյն էն յետին ալքերը։

Եւ գրեթէ չոր ձայնով մը ըսաւ.

—Վար չեմ դներ քեզ...

Այս բառերը, շեշտն որով արտասանուեցան, ուղղակի Ֆիլիբի սիրտը մխուեցան։

Հասկցաւ թէ խորտակած էր հայրական այդ մաքուր սէրը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 27,8 ՍԵՊՏ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՉԵՄՈՒԼԲՕ, 30 Օգս.— (Թայմզի Թղթակցէն).—Ճափոնցի Մարքիզ Սայոնճի հասեալ, Քորէայի վեհապետին խնդակցելու համար իր անկախութեան հրատարակման առթիւ։ Ճափոնցիք այժմ տիրած են Սէուլի և Հուանկհայի նահանգներուն և դաշնագրով Եւրոպացւոց առջեւ բացուած նաւահանգիստներուն չուրջը գտնուած երկիրներուն։ Քորէայի մնացեալ մասը կը գտնուի Չինացիներուն և զինեալ Քորէացիներուն ձեռքը։ Քորէացիք Ճափոնցիներուն դէմ կը գայրանան և խումբ խումբ անոնց դէմ մարտնչելու կը պատրաստուին։

ՇԱՆԿԱՅ, 2 Սեպտ.—(Թայմզ.)—Չինացիք կը ծանուցանեն թէ Ճափոնցիք հետադարձութիւն ըրին Բորդ-Արթուրի կողմը։ Բայց տեսնելով որ չինական ամրութիւնք շատ զօրաւոր են, ետ դարձան, առանց յարձակելու։

ՇԱՆԿԱՅ, 1 Սեպտ.—(Ռէօթէր.)— Չիֆուէ կը հեռագրուի թէ անգլ. Ռէթթօյ թնդանօթակիրը Բորդ-Արթուրէ ետ դարձած է, և կը ծանուցանէ թէ Ճափոնցիք այն բերդին վրայ չյարձակեցան։—Կը վախցուի որ չինացի ամբոխն Եւրոպացիներուն և Ամերիկացիներուն վրայ չյարձակի, պատերազմի պատճառաւ գրգռուած ըլլալուն։

ՉԵՄՈՒԼԲՕ, 1. (Սէնթրըլ Նիւզ).—Ճափոնցիք հոս հանեցին 6,000 նոր զօրք և 300 ձի, զոր բերին 11 փոխադրանաւք, ընդ պաշտպանութեամբ հինգ մարտանաւերու։ Այժմ ի Քորէա գտնուող ճափոնցի զօրքէն աւելի քան 30,000 հոգիք, բաց մեծի մասին հետեւակ և թնդանօթաձիգ, դէպ ի հիւսիս կ'երթան, ընդ առաջ Չինացիներուն։ (Այսինքն՝ Ճափոնցիներուն մէկ մասը կը մնայ իրենց առջի դիրքերը պաշտպանելու համար Քորէայի մէջ, և միայն 30,000 զօրք կը ղրկուի դէպ ի հիւսիս։ Ճափոնցիք այժմ 30,000է շատ աւելի զօրք պէտք է ունենան ի Քորէա Ծ. Խ.)

ԲԷՔԻՆ, (Նոյն.)— Կայսերական հրամանագիր մը հրատարակեցաւ, և Չինաստանի ամէն մեծ քաղաքներուն ղրկուեցաւ, հրամայելով 10 միլիոն թայէլի նոր փոխառութիւն մը անտոկոս։ Կայսրը կը յայտնէ Տէրութեան բացարձակ պէտքը պատերազմի պատճառաւ, և բնիկ չորս Պանքաներուն կը հրամայէ իրենց մէջ համաձայնութեամբ ընդ փոյթ հայթայթել 10 միլիոն թայէլ։

Թիէն-Զին, 2 Սեպտ. (Նիւ-Եօրք Հէրըլտ). —Թինկ ծովակալի (չինական) նաւատորմին հրաման ղրկուեցաւ Բորդ Արթուր երթալու, ուր կ'ըսուի թէ Չէմուլբոյէ զօրք բերած է ճափոնական հզօր նաւատորմ մը։ Չինական նաւատորմը պէտք է զարնէ Ճափոնցիները։

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄՍԻՆ մահամերձ վիճակին առթիւ, Փարիզի լրագիրք կը յիշեցնեն անոր ծննդեան պարագաները։ 1838 Օգս. 12/24ին ի Փարիզ, պատերազմական ատենին մեծ սրահին մէջ, ժամացոյցը միջօրէէն ետքը ժամ 2.50 կը ցուցնէր։ Տը Լանօա հրամանատարն, իբրեւ զինուորական ընդհանուր դատախազ, վերջացուցած էր իր ամբաստանագիր, որով խիստ պատիժ կը պահանջէր Գիւքառա անուն երիտասարդ զինուորին դէմ, որ զինուորական օրէնքին անհնազանդ գտնուած ըլլալու ամբաստանութեան ներքեւ կը գտնուէր։ Փաստաբան Պ. Բառդիլէ ոտք ելաւ զինուորին կողմէ պաշտպանողական ճառն արտասանելու. բայց հազիւ թէ բերանը բացած էր, թնդանօթի հարուած մը շարժեց սրահին ապակիներն, յետոյ երկու, երեք, չորս հարուած։ Խորին լռութիւն տիրեց։ Հասկցան որ Լուի Ֆիլիբ թագաւորին անդրանիկ որդւոյն կինը զաւակ մ'ունեցած է, բայց մա՞նչ թէ աղջիկ։ Այս էր խնդիրն։ Եթէ 20 է աւելի թնդանօթ արձակուէր, նշան էր թէ մանչ էր։ Ատեանը կազմող ատաբեյ զօրականներուն խիստ դէմքերը հծկեցան՝ ուշադիր համրելով թնդանօթի հարուածները։ 21րդ հարուածն ալ արձակեցաւ, և ահա 22րդ մը, 23րդ, և այնպէս յաջորդաբար, մինչեւ որ լրանար 101 թիւը։ Խծկեալ դէմքերը զուարթացան, պայծառացան։ Ամբաստանեալին պաշտպանն որ ոտքի վրայ մնացած էր, թնդանօթի հարուածներուն անընդհատ շարքին մէջ վերջապէս խօսք առաւ, և ըսաւ. «Տէ՛րք, իմ պաշտպանողական ճառս վերջացած է։ Թնդանօթի այս հարուածը պաշտպանութեան լաւագոյն փաստն է ինքնին»։—Իրօք ալ այնպէս էր։ Երբ թագաւորին նոր ժառանգ մը կը ծնէր, զօրական մը թեթեւ յանցանքի համար չէր կրնար դատապարտուիլ այնպիսի ուրախալի ժամու մը մէջ։ Զինուորական Ատեանն անմիջապէս միաձայնութեամբ վճռեց ամբաստանեալին արձակումն, որ «Կեցցէ Արքայն» աղաղակելով դուրս ելաւ։ 21րդ թնդանօթի հարուածը ծանուցած էր բոլոր Փրանսայի և աշխարհի թէ Փրանսայի արքայական տան նոր ժառանգ մը ծնած էր։ Նորածինն էր Փարիզի կոմսը։ Նախարարապետ Մոլէ կոմս, որ Պառոն Բասքիէի, Տըքազի դքսին, կոմս Ժէռար և կոմս Լօպօ մարէշալներուն հետ ներկայ գտնուած էր Օրլէանու դքսուհւոյն ծննդաբերութեան, իշխանուհւոյն սենեկէն դուրս վազեց, աղաղակելով. «Իշխա՛ն մը ծնաւ մեզ»։ Արքունիքն այս աւետման ընդունեց «Կեցցէ Արքայն» աղաղակով։ Զօրս տարի ետքը, Նորածին իշխանին հայր Օրլէանու դուքսը պատահմամբ մեռաւ։ Վեց տարի ետքը ծերունին Լուի Ֆիլիբ Ֆրանսայէն դուրս մեռաւ, և այն օրուան Նորածին իշխանն, որոյ ծնունդն այնքան մեծ յոյսերով ողջունուած էր, նոյն անձն է որ այժմ հոգեվարք է Անգլիոյ Պըքինկէմ քաղաքին մօտ ի Սդօու-Հաուզ։ Փարիզի այն ժամանակի քաղաքային խորհուրդն այնքան գոհ մնացած էր Նորածին իշխանին «Փարիզի կոմս» անուամբ յորջորջուելուն համար, որ 50 հազար ֆր. արժէքով ադամանդակուռ սուր մ'ընծայեց Նորածին մանկան, յապագային գործածուելու համար։ Բայց Փարիզի կոմսն երբեք պէտք չունեցաւ զայն գործածելու։

ԱՀՌԵԼԻ ՀՐԴԵՀՆԵՐՆ Ե'ԱՄԵՐԻԿԱ. — Ամէն բան մեծ է Ամերիկայի մէջ, նոյն իսկ աղէտներն։ Անկարելի է որ հոն պատահած վերջին հրդեհներու շարքին պէս սոսկալի բան մը Եւրոպիոյ մէջ պատահի։ Ամբողջ անտառներ այրած և անոնց պատճառաւ քանի քաղաքներ միանգամայն բոցերու զոհ գացած, ամէն օրուան դէպք մը չէ այս։ Հեռագիրն օրն օրին լուր բերաւ այս մասին, բայց Ամերիկայի մէջ լրագրութիւնը քանի օրէ ի վեր ուրիշ դէպքով չի զբաղիր։ Անտառներու մէջ հրդեհ շատ հեղ կը պատահի յԱմերիկա։ Հրդեհներ կան զորս նոր գաղթականք իրենք գիտմամբ կը վառեն, ծառերն արմատախիլ ընելով մշակութեան և բնակութեան տեղ բանալու համար։ Բայց այս անգամ ճիշդ չի գիտցուիր թէ ինչպէս սկսաւ Հինքլիի մօտակայ հրդեհը։ Բուռն հով մը շուտով ծաւալեց բոցերը։ Ընբամ առաւօտ կանուխ Հինքլիի բնակիչք տեսան մուխի թանձր ամպեր որք հարաւի կողմէ կուգային։ Սոսկալի արշաւանքով մը, ահագին միջոցներու վրայէն ցատկոտելով, հրդեհը կը յառաջանար քաղաքին վրայ։ Դէմ դնելն անհնար էր։ Քանի մը ժամ ետքը նոյն իսկ քաղաքն հնոց դարձած էր։ Երկաթուղի գծին, որչափ կրնայ զօրել աչաց տեսութիւնն, ուրիշ բան չէր բայց եթէ բոցերու ովկիանոս մը։ Փախչիլ ուզողներ շատ տեղ պաշարուած էին բոցերով և գտնուած տեղերնին մնացած էին ածխացած։ Հինքլիի մօտ կառախումբ մը բոցերով պաշարեցաւ։ Կառուղեւորներն արդէն այրած էին։ Ճամբորդները դուրս ելնել ուզեցին բայց ամէնքն այրեցան։ Երկաթեայ գծին երկու կողմերը մեռեալք կարգ կարգ պառկած էին։ Ուրիշներ լճի մը մէջ ապաստանեցան, բայց բոցերը լիճը պատեցին, և քիչ ետքն հրեղէն լեզուներ երկնցնելով ջուրերուն վրայ, այրեցին անոնց գլուխներն որք ջուրէն վեր էին։ Վերէն կրակ, վարէն ջուր, աչօք բացը մահը տեսնելով կորան այս խեղճեր, 50 հոգի։ Շատ խեղճ անսարաններ կը պատմուին։ Ի Հինքլի, կին մը ուզեց իր հինգ զաւակներն ազատել հրկիզեալ տունէն, բայց ինքն ալ անոնց հետ կորաւ։ Հինքլիէ մեկնող կառախումբերուն վրայ յարձակեցաւ յուսահատ բազմութիւնը։ Պատրաստ տեղերուն ամէնքն ալ քանի մը վայրկենի մէջ գրաւեցան։ Մնացեալք ձիով կամ ոտքով փախան քաղաքէն, բայց անոնցմէ ալ ոչ սակաւք ճամբայն մեռան։ Անկէ քիչ մը անդին անտառի մը մէջ, 130 դիակներ գտնուեցան գրեթէ մէկ գծի վրայ շարուած։ Շատ մը մարդիկ ալ գետերու մէջ նետուեցան, բայց լողալ չգիտցողները խեղդուեցան։

ՍԵՏԱՆԻ յաղթութեան տարեդարձն որովհետեւ այս տարի կիրակի կուգար, շաբաթ օրուընէ տօնուեցաւ, դպրոցական հանդէսներով և հանրային խրախճանութեամբք, ըստ սովորութեան։ Աշակերտներուն խօսուեցաւ գերման ազգին կողմէ փրանսական ազգին դէմ տարուած յաղթութեան նշանակութեան վրայ, և այս առթիւ կայսրն ու կայսրուհին նախագահեցին Վիլհէլմ Ա. կայսեր և Աւկուստա կայսրուհւոյն յիշատակարաններուն նուիրագործման Շառլօդէնպուրկի արքայական դամբարանին մէջ։ Այս երկու յիշատակարանք, Բրոֆ. Էնքէ քանդակագործին արտադրութիւնք, մատուռի մը մէջ կառուցուած են։ Ամէն գերման թերթեր Սէտանի տօնին առթիւ յօդուածներ գրեցին, բայց ընդհանրապէս գրգռիչ լեզու չգործածեցին Փրանսայի դէմ։ Քէօլնիշէ Զայթունկ գրեց թէ «Նաբոլէոնեան իշխանութիւնն աշխարհի մեծագոյն զօրութիւններէն մէկն էր։ Փրանսայի ազգին ո՛չ իմացական զարգացումը կը պակսէր, ո՛չ ալ զէնք կամ քաջասրտութիւն։ Բայց անկրօն ընթացք մը կը բռնէին, և իրենց բոլոր վստահութիւնը դրած էին իրենց պատրաստականութեան վրայ, իրենց Շասբոներուն և Միդրայլէօզներուն վրայ։ Թէպէտ քաջավարժ բանակներ ունէին, և մեծ յառաջդիմութիւններ ըրած էին գիտութեանց և գրչութեանց մէջ, բայց Մեղքը կրծած էր իրենց ոսկերաց ծուծը։ Գերմանաց ընթացքը տարբեր էր։ Եւ Նախախնամութիւնն աւելի նպաստաւոր երեւցաւ գերման ազգին»։

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ, մերձ ի Պարի, երեւան հանուեցաւ դրամանենգներու ընդարձակ և կանոնաւոր ընկերութեան մը բաժանորդական և կազմակերպեալ գործարան մը, որ ահագին քանակութեամբ 1 ֆրանոց խաղեան թղթադրամ շինած և ցրուած էր երկրին մէջ։

ՊՐԱՅԼԱՅԻ հանրածանօթ նաւատէր Վալաստոս, որ խարդախ սնանկութենէ մը ետքն իր նաւով փախած էր, ձերբակալեցաւ ի Քէֆալոնիա, և որովհետեւ Հելլենական հպատակ է, հոն պիտի դատուի։ Ի Ռումանիա ունեցած իր բոլոր առնելիքտէրներ իրենց պահանջին փոխարէն վերցեալ գրութիւններն հոն ղրկեցին։

ՈՏՔՈՎ ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆՆ ընելու ձեռնարկեց Պ. Բոյնկարդէն, որ անցեալ շաբթու Փեդերսպուրկէ ճամբայ ելաւ, ընկերակցութեամբ իր առաջնորդին, Պ. Նիքոլա Կրայներդի, որ ձի կամ կառք նստած, ճամբայն պիտի ցուցնէ։ Ութ օրէն Տունապուրկ պիտի հասնի, և Վիդէպսքի, Սմոլէնսքի, Արիոյի ճամբով, կը յուսայ Դիկտ. ամսուն Ջուղա հասնիլ, պարսկական սահմանագլխին վրայ։

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

«ՏԵՂԱՑԻՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ»

Լէվէնթ Հէրըլտ կը շարունակէ իւր յօդուածոց շարքը մայրաքաղաքիս բարեգործական հաստատութեանց վրայ։ Առաջինն, ինչպէս յայտնի է, Հայոց Հիւանդանոցին վրայ էր։ Օր. Շէքսփիր, անգլիացի գրագիտուհին, որ կ'երեւի թէ յօդուածոց այս շարքին հեղինակն է, այս անգամ ալ կը գրէ իւր տպաւորութիւններն Յունաց Հիւանդանոցին վրայ։ Կը գիտենք որ այս անգամ իւր գրութիւն այնքան քաջալերական չէ. բայց հաւանական է որ Յունաց Հիւանդանոցին երկրաշարժի երեսէն կրած տաւեցի ծանր վնասներն այն մեծ հաստատութեան ներկայ վիճակին վրայ այնքան նպաստաւոր գաղափար մը տալու արգիլած ըլլան։

«Անցեալ Մեծ անցայ Եօթն Աշտարակաց հին դուռնէն, և Հայոց Հիւանդանոցը, զոր արդէն այցելած էի, ձախ կողմս վրայ թողլով, այցելեցի ուրիշ համանման հաստատութիւն մը զոր հիմնած է ու կը պահպանէ յոյն հասարակութիւնն։ Այս հաստատութեան գետինն յոյժ ընդարձակ է, այնպէս որ շէնքին մէջ տեղւոյ անձկութիւն չկայ, և Որբանոցն ու Ծերանոցն Հիւանդանոցէն ու Յիմարանոցէն անջատ կը գտնուին։

«Դպրոցն ամէնէն աւելի ծանրապէս վնասուած է երկրաշարժէն, և կ'երեւի թէ ի նորոյ շինել պէտք կ'ըլլայ։ Դպրոցին առջեւ հովանուտ դաշտ մը խաղալու տեղ մ'եղած է տղոց համար, որոցմէ ոմանք շուքին տակ նստեր էին, և այլք համախմբուած էին «չէքէրճիի» չուրջ, որ այս զուարթ մանկութեան քով ջերմ համակրանք վայելել կը թուի։ Արձակուրդի եղանակին մէջ այն մարգագետին դասարանի տեղ ծառայել կը թուի. զի տեսայ կարգ մը չարաճճիներ որք գետնի վրայ նստած էին այն ծառայաց լուրջ և առաքինի դէմքով զոր պէտք տղայք դասի ժամանակ միայն կը ցուցնեն։ Այս տեսակ դասարանի մը մէջ օդի փոփոխման խնդիր չէր կրնար ըլլալ անշուշտ, և դպրոցական կանք և գոյք ամէնէն նախնական տեսակէ էին ի հարկէ։ Բուն դասարանք շէնքին վարի մասին մէջ են. բայց գրասեղանք մէկ կողմ դրուած էին անկողին համար տեղ բանալու, զի ննջարաններն անբնակելի եղած են։ Մանչերն հոս կը սորվին գիրձակութիւն ու պարտիզպանութիւն, նաեւ կարդալ, գրել և հաշուել։ Դժբախտաբար, այս հաստատութեան մէջ աղջկանց կամ որբուհեաց վարժարան չկայ, բան մը որ ցաւալի է. զի որպէս տնօրէնն ըսաւ, ընտանեզուրկ կամ անպաշտպան աղջկան մը ապագայն ապահովել աւելի դժուար է քան անոր աւելի յանդուգն, աւելի ձեռներէց եղբօր ապագայն։ (Հայոց Հիւանդանոցին մէջ կայ որբուհեաց նախակրթարան մը։ Ծ. Խ.)

«Դպրոցէն անդին կայ մեծ հաստատ շէնքն որ քաղաքէն դուրս ելնելուն պէս մարդուն աչքին կը զարնէ։ Հիւանդարանի կողմն իմ այցելութեանս անյարմար ժամու մ'էր, զի սրահներէն ոմանք բոլորովին անգործածելի եղած են, և աւելի քան 200 այր հիւանդներու տեղ գտնել պէտք եղած է շէնքին ուրիշ մասին մէջ, որ հետեւաբար աւելի խճողուած է քան սովորական պարագայից մէջ։ Պարզութեան մասին հիւանդարանի այս սրահներ թերի կողմեր ունին. զի պատերն տեղեր գրաւուած են սիւներու կրկին շարքով մը, որք իւրաքանչիւր սենեկի մէջտեղէն կ'անցնին, և ներքին մութ գոյնը տխուր երեւոյթ մը կուտայ սրահներուն, պատուհաններուն շատութեան հակառակ։ Այս սրահներ 40 տարի առաջ շինուած են, երբ Յոյնք իրենց հիւանդանոցը Ղալաթիայէն բերին այն աւելի առողջարար վայրն ուր է այժմ։— (Յոյնք այս տեղափոխութիւնն ըրած ըլլալ կը թուին Հայոցմէ օրինակ առնլով, որք անկէ իբր 20 տարի առաջ իրենց հիւանդանոցը Նարլը Գափուի թաղէն և Բերայէ փոխադրած էին Եոթ-գուլէի դուրսը դաշտը։ Ծ. Խ. Արեւելքի)—Երկու նոր սրահներ շինուելու վրայ են ուր այս պակասութիւնք պիտի դարմանուին։ Տախտակամածներն ու պատերն որոշ մակերեւոյթ պիտի ունենան, որպէս զի դիւրաւ լուացուին (կամ ապանեխուին), և բոյն չկարենան ընծայել աճարկու միկրոբներուն։

«Զուարճալի պարտէզէ մը անցայ կանանց հիւանդարանը գալու պահուն, ու խորհեցայ թէ պայծառ կանանչներու և գեղեցիկ ծաղիկներու տեսքն հաճելի ժամանց մը պէտք է ըլլայ հիւանդներէն անոնց համար որք կարող են պատուհանի առջեւ նստիլ, սրահներու, անկողիններու շարքին և հիւանդաց դժգոյն դէմքերուն ձանձրալի միօրինակութենէն ետքը։ Բայց այսօր հիւանդներէն շատեր զբաղեալ էին բարեկամներու հետ, զի շաբթուան երեք օրերէն մին էր որ յորում այցելութիւնք կը թոյլատրուին։

«Կանայք այրերէն շատ պակաս են հոս։ Ընդհանրապէս աւելի դժուար է կին հիւանդներն համոզել իրենց տուներ թողլու, մանկական աւելի ճարտար խնամք վայելելու համար հիւանդանոցին մէջ, և շատ հեղ կինը չի յօժարիր հիւանդանոց երթալ մինչեւ որ հիւանդութիւնն անբուժելի ըլլալու չափ չծանրանայ։ Բայց շատ կանայք կուգան իրենք զիրենք ցուցնել Հիւանդանոցին միայն բժիշկներէն միոյն, որ ամէն առտու ձրի կը նայի որոշեալ ժամու։ Կին հիւանդներէն շատեր երկրաշարժի արկածներէն վնասուելով հոս եկած են։ Տեսայ որ հիւանդարանի կիներէն մին մեկնելու կը պատրաստուէր, և իւր չուրջ համախմբուած էին հիւանդապահներ ու նուազ բախտաւոր հիւանդներ և բարեկամներ որք եկած էին առօք փառօք զինք տանելու։ Ապաքինեալ կնոջ երջանիկ և երախտագէտ դէմքն հաճելի վկայութիւն մ'էր իւր ընդունած խնամքին և յաջող դարմանին։

«Յիմարանոցն հիւանդարանէն քիչ մը հեռի կը գտնուի, հաստ պատերով պատսպարուած։ Հոս ալ տնօրէնութիւնն հոգածու է տեղն ընդարձակելու, յիմարներն ըստ կարեւոյն զատելու համար։ Այցելեցի նաեւ խոհանոցն, ուր խոշոր կաթսայներն ոչ այնքան հասարակ մահկանացուներու ճաշ մը որքան հսկայական խնճոյք մը պատրաստելու երեւոյթն ունէին։ Ապահովիչ մեքենայն ուշադրաւ առարկայ մ'էր հաստատութեան մէջ։ Նմանապէս մթերանոցն ուր կը պահուին ճերմակեղէններն ու զգեստեղէններն, որոց մանրամասնութիւնք կ'երեւի թէ արական խելքն զբաղեցնելու անարժան են, կամ վեր ի վեր են էրիկ մարդոց ըմբռնելու կարողութենէն. որովհետեւ ինձ ըսին թէ հաստատութեան այս բաժինն հարուստ խնամակալուհեաց ոմանց տնօրէնութեան ներքեւ կը գտնուի, (ինչպէս վերջերս եղած է նաեւ Հայոց Հիւանդանոցին մէջ. Ծ. Խ.)

«Յունաց Հիւանդանոցին մօտ կը գտնուի հռչակաւոր վանքն Պալըգլը, ուր ընդունուած նուէրք Հիւանդանոցին եկամուտներուն կարեւոր մէկ մասը կը կազմեն։ Այս ազնիւ հաստատութեան ծախուց աւելի քան մէկ երրորդը կը հայթայթուի պատկանեալ հասարակութեան կամաւոր նպաստներով։»

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՇԱՆԿԱՅ, 7 Սեպտ.—Չինացիք կը շարունակեն զօրք ղրկել ի Քորէա։ Ճափոն եւս յառաջ կը տանի իւր սպառազինումն։ Ընդհանուր կարծիքն է թէ Ճափոնցիք կը պատրաստուին նոյն իսկ Բէքինի վրայ յարձակելու։

ՇԱՆԿԱՅ. (Թայմզ)— Ճափոն կը սպառնայ ետ առնուլ իւր խոստումն և զարնել զՇանկայ, եթէ չփակուի Քիանկուանի չինական զինարանն։ Որովհետեւ այս զինարան այնքան կարեւոր բան մը չէ, կը կարծուի թէ Ճափոն այնպիսի սպառնալիք մ'ընելով տարբեր նպատակ մ'ունի։ Թերեւս Անգլիոյ կողմէ միջամտութիւն մը յառաջ բերել կը միտի։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.—Անտառաց հրդեհը կը շարունակէ տեղ տեղ։ Մեռելոց ամբողջ թիւն է 426։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ,— Ցարին վիճակն երկիւղալի չէ։ Հանգիստ միայն պէտք է։ Բրոֆ. Զախարին կայսերական գերդաստանին ընկերակցեցաւ՝ Կովկասիայէն եկող Կէորկէյ մեծ-դուքսը քննելու համար։

ՖԷՍ.—Մարոքի պատանի վեհապետը ծանր հիւանդ է։

ԹՈՒԼՈՆ.— 120 Թիւ Թորփիլանաւին կաթսայն պայթեցաւ։ Չորս նաւաստի վիրաւորեցան, երկուքը ծանր։

ԼԱ ՀԷ.— Խորհրդարանաց պատուիրակներէ բաղկացեալ ժողովն որ խաղաղութիւնն ապահովելու խնդրով կը զբաղի (Անվէրսի համաժողովոյն հետ չշփոթել), որոշեց միջազգային համաժողով մը գումարել՝ իրաւարարութեամբ խնդիրները վերջացնելու դրութիւնն հիմնովին քննելու և որոշելու համար։

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպայի և Ամերիկայի նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կազմ մը, որով կը կառավարուի։ Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ կազմեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ Բնագիտական, Տարրաբանական, Բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց, նոր դիւտնօրէնութիւնք եղած են բնական գիտութեան բաժիններ ընդարձակելու համար։

Բոլոր Քոլէճի մէջ աւանդեալ դասական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզուն եւ տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ դպրութեան համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պարտին հետեւիլ իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեանս քարաշէն եւ հոյակապ շէնքերն կառուցեալ են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպեան կողմը գտնուող բլրակներուն ետեւեն բլրոյ մը վրայ, որոյ դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյն եւ ամէնէն առողջարարն համարեալ է։

Քոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւնն որ ի Ռումէլի Հիսար։ 28 6-24

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազան ըստ առաջնոյն պիտի վարէ Սամաթիոյ քարոզչութիւնն և տասնըհինգ օրը մէկ անգամ նոյն եկեղեցին երթալով քարոզ պիտի խօսի։ Ն. Գերապատուութեան բացակայութեանը միջոցին Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. Վարդապետ Ճէվահիրճեան պիտի կատարէ այդ պաշտօնը։

Իզմիտի Գեր. Առաջնորդին, Լըզինկեանի առաջնորդական փոխանորդին և ուրիշ վիճակներէ ու անհատներէ շնորհաւորական գրեր ուղղուած են Պատր. Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազանի, որ շնորհակալութեան գիր մով պատասխանած է։

Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Կիպլապեան Միքայէլ էֆ. և Ռուսիոյ դեսպանատան կողմէ պաշտօնեայ մը Պատրիարքարան գալով շնորհաւորած են Տեղապահ Սրբազանի պաշտօնը։

Ինպաստ Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղին կարօտելոց հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են.

Միհրան էֆ. Նիւտիկեան՝ 250 ղրշ. հացագին, ձեռամբ Բարսեղ էֆ. Սատապօլըեանի։

Բարեպաշտ տիկ՝ մէկ օսմ. ոսկի ձեռամբ Լեւոն էֆ. Բանիկեանի, ի նպաստ վարժարանին։

Սրվազի Թոսորակ գիւղի ազգայնոց նուիրած հացագինն է 45 ղրշ. և ոչ թէ 25։

Գատըգիւղի Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ վաղը, կիրակի, Գեր. Մելքիսեդէկ Սրբազան Մուրատեանց հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել ի Ս. Թագաւոր եկեղեցին վասն հոգւոյ հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Գույումճեանի եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել վասն հոգւոյ Տիկին Սրբուհի Յ. Ալըրճեանի։

Գատըքէօյի Արամեան երկսեռ վարժարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ սեպ. 1 հինգշաբթի օր։ Դասախօսութիւնք կանոնաւորապէս կ'սկսին սեպտ. 5ին։

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան և Ն. Վարդուհեան երկսեռ վարժարանաց հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ստացած է գրավաճառ Յ. էֆ. Գավաֆեանի յաջորդ՝ գրավաճառ Պօղոս էֆ. Պալէնցի նուէրն, 139 հատոր զանազան դասագրքեր՝ հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն, ի գործածութիւն աղքատիկ ուսանողաց։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և կատարեց ուրբաթու աղօթքը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն դիտեց Սէլամլըքին ներկայ եղող հեծեալ ու հետեւակ զօրաց կողմէ կատարուած զօրահանդէսն և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմըր ու հետեւորդները, անգլ. դեսպանն ու առաջին թարգմանը, սերպիական դեսպանը, կինն ու որդին, Աթէնքի դիտարանին տնօրէն Պ. Տիմիթրիոս Էժինիտիս, Թէնպէքիի Րէժիի տնօրէն Պ. տը Զօկէպ ու կինը և վաճառնի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Հոմէյտաւի կառավարիչ անուանեցաւ Մուսթաֆա պէյ, նախկին կառավարիչ Գըրշէհրի։

Խորինէի Ծիրը Մուսթաֆա փաշա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իզզէթ պէյ, գայմագամ Անտիոքի, և իրեն յաջորդեց Րիզա պէյ, գայմագամ Ծիրը Մուսթաֆա փաշայի։

Իւլաի առաջին աստիճան տրուեցաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան հաշուակալ Թէվֆիք պէյի։

Իւլաի երկրորդ աստիճան Ծովային Նախարարութեան առաջին արկղակալ Ալի էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ և կայս. գործարանաց քննիչ Ֆերիտ Հիլմի փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ատանայի կուսակալ Ֆահիդ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան թնդանօթաձիգ զօրաց ճիւղին դէր-նախագահ Միրլիվա Մէհմէտ Սէզայի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՆՈՒՑՄՈՒՆՔ.— Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ նորհեալ արտօնութեամբ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի ու Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմըր, որ մայրաքաղաքս եկած է, և հետեւորդ սպայք պաշտօնապէս Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան։

* * *

Ինչպէս նախապէս ծանուցուած էր, արկածելոց նպաստամատոյց բարձր յանձնաժողովը՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ կայս. պալատան մէջ իններկայութեան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ինքնաստ գումարուած էր՝ խորհրդակցութիւններ կատարելու թէ յանձնաժողովոյ ներքին կանոնագրոյն վրայ աւելցնելիք յօդուածներ կա՞ն թէ ոչ և թէ երկրաշարժէն իրենց բնակարաններն ու տուները վնասուող կարօտելոց ինչ եղանակաւ նպաստներ պիտի բաշխուին։

Յանձնաժողովն իր այդ նստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուած է.

Կանոնագրոյն այն մասն, որ կը վերաբերի նպաստներու հաւաքման ու բաշխման և հաշուեքննական գործողութեան, բաւական համարուած է առաջադրեալ նպատակն ապահովելու։ Յանձնաժողովոյ կողմէ կատարուած հաշուական գործողութիւնք այդ սկզբունքին վրայ հիմնուած են։

Կանոնագրոյ 7րդ յօդուածին մէջ նշանակուած է թէ թաղապետական շրջանակաց կողմէ պատրաստուած տումարներու վրայ, որոց պարունակութիւնը յանձնաժողովին կողմէ կը քննուի, նպաստները կայս. Իրատէով կը բաշխուին անոնց, որոց կարօտ ըլլալը բացարձակ կերպով հաստատուած է։ Սակայն բացատրուած չէ թէ բաշխման այդ գործն ինչ եղանակաւ պիտի կատարուի։ Նոյնպէս ամէնակարեւոր պարագայ մ'է, կայսերական իրատէին համաձայն, նպաստներուն կարօտելոց յանձնելու գործն ինչպէս նաեւ թէ ասոնք իրենց տրուած նպաստներն առանց ուրիշ պէտքի մը ծախսելու, իրենց բնակարաններուն նորոգութեանն ու շինութեանը ծախսին և անպատսպար վիճակէ ազատուին ու միանգամայն քաղաքին բարեզարդութեանն ալ ծառայութիւն մը մատուցուի։ Նկատելով որ յանձնաժողովին համար շատ դժուար պիտի ըլլայ կատարել վնասուած շէնքերու նորոգութիւնն ու շինութիւնն, ըստ որում թըւով շատ են և միանգամայն նկատելով որ այդ եղանակ կալուածատէրերուն յիրաւի և յանիրաւի կարգ մը բողոքներուն տեղի պիտի տայ թէ իրենց տուները պէտք եղածին պէս շինուած ու նորոգուած չեն։ Նկատելով որ եթէ կարօտելոց նպաստ տրուելու գործը կատարուի այն պարագային երբ պատուաւոր երաշխաւոր մը տան թէ իրենց առած ստակները բնակարաններու նորոգութեանն ու շինութեանը պիտի յատկացնեն և կամ երբ սկսին նորոգութեան ու շինութեան գործին, յայնժամ պիտի կրնայ ապահովութիւն մը ձեռք բերուիլ թէ տրուած դրամն իր նպատակին պիտի գործածուի. Նոյնպէս թէ ամէն ոք իր տունը կամ բնակարանը ուզած ձեւովը պիտի նորոգէ ու շինէ, որով բողոքներու տեղի չպիտի մնայ, հետեւաբար որոշուած է որ կալուածատէրներէն ապահովութիւն առնուելով նախ և առաջ տրուելիք գումարին կէսը տրուի և երբ յանձնաժողովոյ կողմէ կատարուած քննութեամբ համոզում գոյացուի թէ առնուած դրամով շինութեանց ու նորոգութեանց ձեռնարկուած է, այն պարագային մէջ միւս կէսն ալ տրուի, իսկ պատուաւոր երաշխաւոր տուողներուն մէկ անգամէն տրուի նպաստի գումարը։

Յանձնաժողովն իր տրամադրութեանը տակ պէտք եղածին չափ ճարտարապետներ ունենայ, որք քննութիւններ կատարեն թէ վնասեալ շէնքերու նորոգման ու շինութեանը համար նախապէս կատարուած քննութեամբ որոշեալ գումարը բաւական է թէ ոչ։ Այդ ճարտարապետներէ հարուստ եղողները ձրիաբար պաշտօնավարեն. իսկ կարօտներուն համար յարմար վարձք մը տրուի։

Կանոնագրոյ 8րդ յօդուածի տրամադրութեանցը համաձայն հարկ եղած [illegible] շնորհելու համար, տասն ոսկիէ աւելի նպաստ առնողներու անունները պարունակող ցուցակները մաս առ մաս պատրաստել ու մատուցանել

կայս. Իրատէի մը համաձայն, Յանձնաժողովոյ անդամներէն երկուքական անձերու պաշտօն յանձնուած է թաղապետական Ա. Բ և Գ. շրջանակաց մէջ, որք ամէնէն աւելի վնասուածներն են, փութացնել տալ կարօտելոց ցանկերու պատրաստութիւնը, ամենայն ուշադրութեամբ քննել թէ այդ ցանկին մէջ նշանակուած անձինք կարօտ ու աղքա՞տ են թէ ոչ, ինչպէս նաեւ անոնց կրած վնասներուն քանակութիւնը։ Յանձնաժողովոյ այդ անդամք արդէն ամէն ջանք ի գործ կը դնեն իրենց պաշտօնն ի գլուխ հանելու։ Թաղապետական միւս շրջանակներէն եւ կղզիներու, Գարմալի և Քիւչիւք Չէքմէճէի գաւառակներէն արկածելոց ցուցակները ղրկուած ըլլալով, այդ տեղերու մէջ ալ վերոգրեալ քննութիւնները կատարելու և նպաստներու բաշխման ձեռնարկելու համար, Յանձնաժողովոյ անդամներէն Էքրէմ պէյի ու Շիշմանօղլը Քօսթագի էֆէնտիի պաշտօն յանձնուած է երթալ Քաղաքապետութեան Դ. ու Զ. շրջանակները, Աղաբեան Արիստակէս էֆէնտիի՝ Ե. ու Է. շրջանակները, Հաճի Արիֆ էֆէնտիի՝ Ը. ու Թ. շրջանակներն, Ունճեան Աբիկ էֆէնտիի՝ Ժ. շրջանակը և Ճէմալ պէյի ալ կղզիներու գաւառակը։

Իսկ Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամներէն Սաաըդ պէյի՝ Գարմալի գաւառակն և նոյն պաշտօնատան վիճակագրութեանց առաջին քարտուղար Հաճի Տանիշ պէյի՝ Քիւչիւկ Չէքմէճէ գաւառակն։ Այս երկու պաշտօնեայք քննական պաշտօննին աւարտելէ յետոյ իրենց ծախքերուն փոխարէն յարմար քանակութեամբ վարձք մը պիտի ստանան։

Այս որոշումներ վաւերացուած են կայս. Իրատէով և անոնց գործադրութեանը ձեռնարկուած է։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱԾԵԼՈՑ.—Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց համար Էտիրնէի մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը 32,037 ղրուշի հասած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութեան խնդրած երկու թարգմանիչներուն համար մրցումը վերջացած է, և վերջնական ընտրութիւնը առաջիկայ շաբթուան սկիզբը պիտի ծանուցուի։ Մէկ քանի օրուան մէջ ներկայացած էին 103 ընտրելիներ որոց կէսէն աւելին հայ, բայց հետզհետէ զտուելով՝ մնացած են տասն ընտրելիք որոց հինգը հայ, երեքը իսլամ եւ երկուքը յոյն։ Հայ ընտրելիներէն երկուքը արդէն Րէժիի պաշտօնեայ են։ Այս երկու թարգմանիչք ուղղակի հանրային պարտուց տնօրէն խորհուրդին պիտի կցուին և ինչպէս յայտնի է, առաջին ելլողն ամսական 2000 ղրուշ և երկրորդ ելլողը 1800 ղրշ. պիտի ընդունին։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.—Զեռնհաս իշխանութեան մատուցուած ծրագիր մը առաջարկած է որ Թուրքիոյ անտառաց մէջ նաւաշինութեան և ատաղձագործութեան փայտերու յատուկ ծառեր հաստցուին։ Ի միջի այլոց առաջարկուած է Նորվեկիայի անտառներէն տունկեր բերել տալով, Տրապիզոնի, Գասթէմունիի, Գօնեայի և Էնկիւրիի նահանգաց անտառներուն մէջ մշակել։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին հրամանատար Սէյմէր ծովակալը նախընթաց իրիկուն անգլիական դեսպանատունը ճաշեց ի Թարապիա, ուր հրաւիրուած էր նաև ծովակալին հիւրամեծար Աճմէտ Ալի փաշա։

Անգլ. դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի երեկ գիշեր պաշտօնական հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Սըր Միշըլ Քըլմ-Սէյմըրի։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Օգոստոս 24էն 25, Էտիրնէի ու Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Պրուսայի Ինէկէօլ գիւղաքաղաքին մէջ օգոստոս 23էն 24, երեք դէպք, որոց երկուքը մահցաւ։

—Սուրիոյ Նիպէք գիւղաքաղաքին մէջ օգոստոս 23էն 24, մէկ դէպք։

—Օգոստոս 25ին Էնկիւրիի քաղաքին մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած։ Մարդ մը հիւանդացած է կասկածելի նշաններով։ Այաշի մէջ՝ երկու դէպք, որոց մին մահցաւ։ Նալլըխանի մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Ատանայի Իչիլ գաւառին մէջ օգոստոս 24էն 25, նոր դէպք չէ պատահած և առաջուընէ բռնուած հիւանդներու առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՈՒՇԱՔԻ հրկիզելոց ի նպաստ Իզմիրէն ղրկուած 7200 օխա ալիւրներէն զատ Մաղնիսաէն 1936 օխա ղրկուած է, Քուլէէն՝ 600, Սալիհլուէն՝ 1362, Ալաշէհրէն՝ 1000 ինչպէս նաև հինգ ոսկի նպաստ։

Պրուսայի մէջ ալ հանգանակութեան ձեռնարկուելով մինչեւ հիմայ 16,205 ղրշ. հաւաքուած է։

ՊՕՆԿՕՎՍՔԻ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր Էտիրնէ կը գտնուի, անցեալ օր Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա գացեր է, ուր տասն քարանթինա սպասելէ յետոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը, ելմտական նախարարութեան մէկ որոշմանը համաձայն՝ գրած է ամեն կողմ ու օտար երկիրներու օսմանեան հիւպատոսարանաց կողմէ տրուած վկայագրերու վրայ երբ դրոշմաթուղթերը սխալ փակցուած ըլլան, հարկ չէ տուգանք առնուլ և տուգանքի համար իբրեւ աւանդ առնուած դրամները պէտք է ետ տալ իրենց տէրերուն։ Եթէ այդ վկայականներու վրայ ըստ օրինի քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթ փակցուած չէ, Թուրքիա ժամանելուն դրոշմաթղթի օրինաց համաձայն փակցնել այդ դրոշմաթուղթը և եթէ արդէն փակցուած են՝ ընդունիլ համարել։

ՌԷԺԻԻ սիկառէթներու արտածման ընկերութեան տնօրէն Պ. Էսմընտ Քայլարտ, որ Անգլիա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՄՕՏԱՅԻ մէջ՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ հոյակապ պահականոց մը պիտի կառուցուի։

ՇԻՇԼԻԻ բնակիչք խնդրած են Քաղաքապետութենէն որ [illegible] կազի խողովակները մինչեւ հոն երկարեն։ Քաղաքապետութիւնն ընդունելով այդ խնդիրքն որոշած է առժամաբար քարիւղի լամպարներ հաստատել։

Ոստիկանութեան նախարարութիւնն ալ որոշած է ոստիկանութեան պահականոցներ հաստատել այդ կողմերը։

Թրամուէյի ընկերութիւնն, իրեն [illegible] դիմումի մը վրայ, համակերպած է որ թրամուէյի կառք մը գիշերները որոշեալ ժամէն ետք մինչեւ Շիշլի երթեւեկէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն որոշած է վերցնել Ատաբազարի շուրջը դրուած քարանթինայի շղթայները՝ պայմանաւ որ քոլերաէ վարակեալ մէկ քանի գիւղերու շղթաներն աւելի ամրացուին։ Նոյնպէս որոշած է որ Ինէօնիւէն ու Հայտար-Փաշաէն մինչև Պիլէճիք ու Պեօյիւքտէրպէնտ ուղեւորող կառախումբերն՝ օգոստոս 21էն սկսեալ յարաբերութեան մտնեն և կենան այն կայարաններուն մէջ, ուր քարանթինայի պատճառաւ չէին կենար։

Նոյնպէս Իզմիտի Սաֆի և Ումուր պէյ գեղերէն ելնողներուն համար որոշուած քարանթինան հինգ օրուան իջեցնել և վերջին դէպքէն տասն օր անցնելէն յետոյ բոլորովին վերցնել։

ԻԶՄԻՏԻ կառավարիչ Սէլիմ Սըրրի փաշա գաւառին կեդրոնէն ճամբայ ելեր է իր իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառակաց մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Բարսեղեան Մարտիրոս անուն հայն անվայել լեզու մը գործածած և իր այս արարք հաստատուած ըլլալով, ի Միտիլի բերդարգելութեան դատապարտուած և հարկ եղածն ի գործ դրուած է։ ([illegible])

ՀՐԴԵՀ.—Երեկ ժամ 9ին հրդեհ ծագեցաւ Եէտի-Գուլէի յունաց հիւանդանոցի յարդանոցէն որ այրեցաւ։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.—Անցի գիշերը Գալաթիա կողմը Գարուտաղցի Եօրկի անուն մարդ մը ֆրանսական կեղծ ոսկի մը քշելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

ՁՈՐԱՒՈՐ ԳԼՈՒԽ ՄԸ.—Իզմիրի Ահէնկ լրագիրը կը պատմէ թէ 98 տարեկան ծերունի մը ամենէն կարծր չիչը գլխուն զարնելով կը կոտրէ եղեր՝ տասը փարայի փոխարէն։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ կառախումբը այսօրուընէ սկսեալ փոխանակ ժամը 1ին (Ը. Ե.) մեկնելու, ժամ 4.50ին պիտի մեկնի Սիրքէճիի կայարանէն։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻ

Առժամապէս անվարձ չորս պաշտօնեայ ընդունելու համար մրցում մը պիտի բացուի ընդհ. տնօրէնութեան մէջ։

Խնդրարկուները Ղալաթիա, ընդհ. տնօրէնութեան ուղղելու են դրոշմեալ խնդրագիր մը, որուն մէջ իրենց ուսմանց ու վարուց վրայ անհրաժեշտ տեղեկութիւնները պիտի տան։

Այս խնդրագիր ընդհ. տնօրէնութեան յանձնուելու է ամենէն ուշը յառաջիկայ սեպտ. 10/22, շաբաթ օրը։

Իրենց խնդրագրին փոխարէն, մրցման ընդունուելու տոմս մը պիտի յանձնուի որուն վրայ գրուած պիտի ըլլայ մրցման օրը։

Անոնք որ ընդհ. տնօրէնութեան դիմեն կա՛մ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով վերոյիշեալէն բոլորովին տարբեր ճամբէ մը, պիտի զրկուին մրցումէն։

Ընտրելիները իրենց խնդրագրին կցելու են հետեւեալ թուղթերը։

1. Իրենց ծննդեան վկայագրին մէկ օրինակը կամ անոր տեղը բռնող թուղթ մը։
2. Բարի վարուց վկայական մը։

Այն ընտրելիները, որք մրցման մէջ յաջողելով ընդունուին, պարտին առնուազն երեք ամիս և առ առաւելն տարի մը փորձի շրջան մը անցունել՝ վերջնապէս պաշտօնի գլուխ ընդունուելէ առաջ։ 300 ղրուշի ամսական մը պիտի ընդունին՝ երբ կարենան մեքենայով գրել յաջողապէս։

* *

ՑԱՑՏԱԳԻՐ ՄՐՑՄԱՆ

Հմտութիւն Թուրք և Ֆրանս. լեզուներու.

Ուղղագրութիւն, խմբագրութիւն եւ թարգմանութիւն.

Զորս գործողութեանց վրայ հաշիւ, երեքի կանոն, տոկոս, զեղչ, դրամներու փոխոխման հաշիւ, տոմարակալութեան վրայ ընդհանուր ծանօթութիւններ, աշխարհագրական ընդհ. ծանօթութիւններ, մասնաւորապէս Թուրքիոյ վրայ։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Մնակեան էֆէնտիի օսմ. թատերական խումբը վաղը գիշեր Նշան-Թաշըի Օրօրա թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ՍԷՖԱՀԱԹԸ ԻՆՃԻՄԱԴ, թատերգութիւն 6 արարուածով, և ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, ի նպաստ խումբին գլխաւոր դերասանուհիներէն Օր. Ազնիւի։ Սովորական գիներ։

* *

Քօնքօրտիայի իտալական խումբը կը շարունակէ իր յաջող ներկայացմանց շարքը, որոնք՝ նոյն իսկ այս եղանակին մէջ, ուր Բերան իր սովորական ոգեւորութիւնը չունի, ամեն գիշեր այդ ամառնային թատրոնը կը լեցունեն խուռն բազմութեամբ, Երեկ գիշեր, Քավալլէրիան ներկայացուեցաւ այնպիսի կատարեալ պայմաններու մէջ ու ախորժելի կերպով, որպէս չէր ներկայացուած ցարդ Մասքանիի չքնաղ օպերան Բերայի բեմերուն վրայ։ Պատմուածին նայելով, Պ. Ֆրանչինիի խումբը նոյն իսկ հեղինակին ներկայութեանը ներկայացուցած է զայն Իտալիոյ մէջ։ Այս գիշեր, վերջին անգամ ըլլալով ՊՈՔԱՉԻՕ (Boccaccio)։

* *

Պ. Լապրունայի իտալական օբէռայի խումբը, որուն վրայ աւելցած են նոր արուեստագէտներ, այս գիշեր պիտի ներկայացնէ ՈՒՆ ՊԱԼՕ ԻՆ ՄԱՍՔԷՐԱ (Un ballo in maschera) Վէռտիի ծանօթ օբէռան։

* *

Աշնան եղանակին համար նոր խումբի մը կողմէ ի մօտոյ ներկայացումներ պիտի սկսին Բերայի Սիրքին մէջ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Օգոստափառ Սուլթանին բարձր հովանաւորութեան ներքեւ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող մարդասիրական հաստատութեանց մէջ ուշադրաւ տեղ մը կը գրաւէ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցը որ կը վայելէ Ն. Կ. Վեհափառութեան հայրական շնորհները և ուր կը պատսպարուին 800 անձինք։ Այդ բարեկարգ հաստատութեան մէջ դարմանուող միւս անձերուն մէջ իրենց տեղն ունին նաև հոգեկան հիւանդները, որոնք կը տանջուին պէս պէս ախտերով։ Պատ. Հոգաբարձութիւնը որ աչալուրջ բժշկաց օգնութեամբ ո՛ր և է խնամք չի գլանար այդ թշուառութեան յարկին տակ պատսպարեալներուն, երեք ամիսէ ի վեր իր բժշկաց դասուն վրայ աւելցուցած է իտալացի հմուտ ու մասնագէտ բժիշկ Տոքթ. Մոնճերին որ մասնաւորապէս կ'այցելէ ուշակորոյս հիւանդներուն։

Ստորագրեալս, որ հոգեկան հիւանդութեամբ մը կը տառապէր, այնտեղ դարմանուելով կատարեալ խոհականութեամբ, բոլորովին ապաքինեցայ, որուն համար պարտք կը համարիմ հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւնս յայտնել Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան և Տոքթոր Մոնճերիին։

ՄԿՐՏԻՉ Մ. ԹԻՒՐՔԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 26 Օգոստ. 1894

Աստի անդի

ՀԵԾԵԼԱՆԻ

Հեծելանուորդութիւնը մեծապէս կ'ընդհանրանայ։

Այս տարեշրջանին մէջ գիտէ՞ք որչափ հեծելանուորդներ աւելցած են ի Բարիզ։

Յունուար 1էն մինչեւ օգոստոս 27, ոստիկանութիւնը ճիշդ 32,996 արտօնագիր տուեր է հեծելանուորդներու շրջագայութեան համար. ասոնցմէ 400ը միայն կին են։ Ասիկա կապացուցանէ թէ հեծելանուորդուհիները որքան բազմաթիւ են սակայն, նախամեծար կը համարին գիւղերու մէջ պտըտիլ ուր շրջագայութեան արտօնագիր չի պահանջուիր։

Արձանագրուողները կը պատկանին ընկերութեան ամէն դասակարգերուն։ Կաճառը գրեթէ ամբողջութեամբ հոն է. ազնուականներն ու դատական անձնաւորութիւնները կարեւոր տեղ մը կը բռնեն հեծելանուութեան մէջ. վերջապէս, Երեսփ. Ժողովը, քաղաքային խորհուրդը, բանակը բազմաթիւ ներկայացուցիչներ ունին հեծելանուորդներու ընկերակցութեան մէջ ի Ֆրանսա։

ՀԱՄԵՍՏ ՏՈԿՈՍ

Ռումանական Թէմփս—լ Թերթին մէջ հետեւեալ մանրադէպը կը պատմուի։

1875ին, Քարակեալէ անուն գրագէտը 70 Ֆր. փոխ առած էր վաշխառուէ մը։ Ժամանակ մը յետոյ այս վերջինը դատարան դիմեր է ստակը պահանջելու համար, և դատաւորին ներկայացուցեր է Քարակեալէի ստորագրութիւնը կրող ընկալագիր մը, որուն մէջ սա յանձն կառնէր իբրեւ տոկոս վճարել իւրաքանչիւր ոսկիին համար օրը 4 ֆրանք, որ ըսել է օրը 13 ֆրանք կ'ընէր՝ փոխ առնուած 75 ֆրանքին համար։

Դատէ զերծ մնալու համար, Պ. Քարակեալէ 140 ֆրանք վճարեց վաշխառուին և ա՛լ բան մը հոգը չըրաւ, մտածելով որ դատը լմնցած էր։ Բայց վաշխառուն առաջ տարաւ գործը և վճիռ մը ձեռք բերաւ դատաւորէն որով Քարակեալէ կը դատապարտուէր 70 ֆրանքը վճարելու։

19 տարի, Պ. Քարակեալէ ա՛լ մէյ մըն ալ այս դատին խօսքը չլսեց, երբ վերջերս դատարանին բարապանները իր տունը եկան՝ 1875ին տրուած վճռի մը համեմատ զինքը ձերբակալելու։

Այն գումարը զոր այսօր կը պահանջէ վաշխառուն որ 70 ֆրանք փոխ տուած էր 1875ին, և որ 140 ֆրանք առած էր անտեհն, 160,000 ֆրանքի հասած է։

Իլֆովի դատարանը վճիռ պիտի արձակէ Քարակեալէի յարուցած բողոքին վրայ։

Ա. Զ. Դ.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԶԲՈՒՆՔ Հ'Մ ԶԻՑՆ'Ի ԽԱՆ

եւ

ՇԱՐԱԴԱՈՈՒԹԻՒՆ.

12ՐԴ ԳՈՐԾ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Ինք[illegible] յն[illegible] ղ'ւրընտ[illegible] [illegible]թոտով կ'աւանդէ «բառերու [illegible]իրառութեան եւ հա[illegible]աձա[illegible]ութեան» [illegible]էնքները։

«[illegible]րծնականէն տեսականը» հետեւցնել,

«Ծանօթէն ա[illegible] ծանօթը» զո [illegible] այս է գ[illegible]րու[illegible]կի [illegible] [illegible] [illegible] դրութիւ[illegible] [illegible] կը համապատասխանէ մա[illegible]կավարժա[illegible] նորագոյն սկզբանց։ Դիմել Թիւ 11 Դազաքէր խան։

61 3—5

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Ի Կ. Պոլիս, Բանկալթի

Հաստատեալ 1857ին

Վարժարանիս 38րդ շրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 1/13 ին։

Վարժարանիս նպատակն է աշակերտաց Բարոյական, գիտական, [illegible] բարձր կրթութիւն մը տալ։ Գերմանական real-schuleի ծրագիրն ընդունուած է իբր առանցք, որ նորանոր փոփոխութիւններ և կարեւոր յաւելուածներով՝ արդի ժամանակիս և քաղաքիս յարմարագոյն ծրագիրներէն մին եղած է այսօր։

Վարժարանս 2 շրջան ունի։ Առաջինը կը տեւէ 1—4րդ տարի, և յորում ուսմունք կ'աւանդուին ըստ մեծի մասին հայերէն լեզուաւ, իսկ երկրորդը՝ 4—8րդ տարի կը տեւէ և գիտութիւնք կը դասախօսուին գաղղիերէն և գերմաներէն լեզուներով։

Վարժարանիս ուսուցիչք (le corps enseignant) են Վիեննական Մխիթարեանք։ Բայց կը պաշտօնավարեն նաեւ արտաքին վկայեալ ուսուցիչներ, որոնց թիւն ըստ պարագային կ'առաւելու. 37րդ շրջանն ունէր 9 արտաքին ուսուցիչ։

Վարժարանի մէջ եւ հանգստեան ժամանակ գաղղիերէն լեզուի գործնական մասին (pratique) կը հսկեն գաղղիացի հսկողք։

Վարժարանիս ընդարձակ պարտէզն, հովասուն ու բարձրահայեաց դիրքն մեծապէս կը նպաստեն մանկանց մարմնաւոր առողջութեան եւս։

Վարժարանս աշակերտիլ փափաքողք կրնան հոն դիմել ամէն օր ժամը 9-12 և 2-4 (Ը. Ե.)։

Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութեանց համար խնդրել դպրոցական ծրագիրն և կամ անձամբ կամ խնամակալաց ձեռօք դիմել առ

Վարչութիւն Վարժարանի

69 6—10

ԿԻՒԼՇԷՆԻ ԼԷԹԱՅՖ

ԿԱՄ ՎԱՐԴԵՆԻՔ ԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՈՑ

Ա. ԵՒ Բ. ՏԱՐԻ

Յօրինեց

ՄԱՐԳԱՐ Ա. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Տարիներու բաժանեալ սոյն դասագիրքը կը պարունակէ խիստ պարզ, գեղեցիկ եւ զուարճալի վէպեր, հրահանգիչ և հետաքրքրական նիւթեր՝ արդի թուրք գրականութեան համաձայն շարադրուած։ Իւրաքանչիւր կտորի տակ դրուած են հարցումներ՝ հետզհետէ աշակերտները վարժեցնելու համար իրենց միտքը թուրքերէն լեզուով բացատրելու։ Եւ այն բառերը որոնք անհասկնալի են աշակերտին համար, ստորեւ գրուած են՝ հանդերձ իրենց արտասանութեամբ և նշանակութեամբ։

Բ. տարիին մէջ բառերուն թուրքերէն նշանակութիւնն ալ դրուած է, ինչպէս նաև իւրաքանչիւր հատուածի տակ հայերէն նախադասութիւններ աւելցուած՝ թուրքերէնի թարգմանելու համար վերեւ նշանակեալ բառերով։

Ա. տարիին գինն է 60 փարա, իսկ երկրորդին գինն է 2 ղրուշ։

Հեղինակին Նմոյշ Օսմանեան Գրագիտութեան անուն գործը, որ այնքան լաւ ընդունելութիւն գտաւ ամեն կողմանէ, կը ծախուի 4 դահեկանի։

Կեդրոնատեղին է Պալըտաըլեան գրատունը, Սուլթան-Համամ Ճատտէսի, թիւ 14։

109 1—6

THERAPIA SUMMER PALACE

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿՆԵՐՈՒ

ԹԱՐԱՊԻՈՅ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ՊԱՆԴՈԿՆ

ԱՄՐԱՆ ԵՂԱՆԱԿ ՎՈՍՓՈՐԻ ՎՐԱՅ

Յունիս 15էն մինչեւ ցվերջ Հոկտ. (Ն. Տ.)

ՃԱՇԱՐԱՆ.—ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ.—ԾՈՎԱԳԱՑՈՒԹԻՒՆՔ.—ԶԱՆԱԶԱՆ ԽԱՂԵՐ.—ԲԱՂՆԻՔ

ԱԶԴ

Աթէնայի Համալսարանին ուսուցչական ճիւղէն վկայեալ յոյն երիտասարդ մը կը փափաքի հայոց ազգ. և մասնաւոր բարձրագոյն վարժարանաց մէջ և կամ մասնաւոր տանց մէջ դասախօսել յոյն լեզուն և գրականութիւնը։

Նոյնպէս պատրաստ է փափաքողաց ձայնագրութեան և ձայնական երաժշտութեան դասեր աւանդել։

Կարող է փոքր ինչ խօսիլ հայ և թուրք լեզուները։ 108 2—4

ԲԱՌԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Կը պարունակէ 25,000 բառք և ոճք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Ամէնուն համար օգտակար և գիրագինի բառգիրք մը. քաթանէ կազմ 15, փառակազմ 17½ և կաշեկազմ 20 ղշ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։ Միակ կեդրոնատեղին է հրատարակողին գրատունը, Զ. Թորոսեան Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր ղրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ՄԻՖԹԱՀԸ ԼԻՍԱՆԸ ՕՍՄԱՆԻ

ԲԱՆԱԼԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐԾ ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԳԱԼԸՃԵԱՆԻ

Ուսուցիչ օսմանեան լեզուի

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս գիրքը Թուրք. Արաբ. և Պարսկ. լեզուաց ընտիր քերականութիւն մ'է, մեթոտաւոր և ամփոփ կերպով յօրինուած, կանոններն հայերէն բացատրուած՝ ճոխ օրինակներով և հրահանգներով, այնպէս որ ուսանող թէ ուսուցիչ հաւասարապէս կրնան օգտիլ։ Իր այս յատկութեանց համար կարող անձերէ գնահատուած է և Ուսումն. Խորհուրդէն ալ նախապատուութիւն ստացած։ Դասագիրքը յատկացեալ է դպրոցաց Ա. և Բ. կարգերու համար և գինն ալ կոչմամբ 4 ղրշ. ամէն ուսանողի մատչելի ըլլալու համար։ Մեծաքանակ գնողաց և դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ. Կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պոլիս Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր կը գտնուին նաեւ մեծաքանակ գաղղ. դասագիրքեր, վէպեր, այլ և այլ գներով ու դպրոցական պիտոյք։ Ապառիկ յանձնարարութիւն չկատարուիր։ 70 7—25

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Օգոստ. 27/7 Սեպտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները	Տոկոս %	Անուն Արժէթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100	1	Քօնսոլիտ Մէջի A	1881	64 10	64 20
» 10,241,043	100	1	» » B		41 25	41 30
» 30,332,311	100	1	» » C		— —	30 30
» 43,963,396	100	1	» » D		28 24	28 23
Ֆր. 703,000,000	400	—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	131 25	130 75
Ա. Ո. 4,545,000	100	4	Օսմանիէ	1890	100 —	100 —
Ֆր. 185,631,180	500	5	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,933	Ֆր. 500	5	Մաքսային Պարտամուրհակ	1886	— —	— —

	Անուանական	Վճարեալ					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 25	8 25
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քօնսդանդինօբլ	1872	3 —	3 32
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 32
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթուղթ Լաւրիումի Հանքին	1878	39 —	39 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտամուրհ.		470 —	472 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6 25	6 52½
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտամուրհակ		520 —	520 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	19 33	19 36
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 80
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	7 27½	7 25
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	365 —

ՄԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) DԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղր.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	20
1 ամսուան համար	4	75
1 օրուան համար	—	90
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	20
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109 13/16	
Փարիզ » Ֆր.	22	95
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	2	75
1 ամսուան համար »	5	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	12
20 Ֆրանքնոց	87	26
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրմիզ	51	15
Ռուբլ Թղթադրամ	8	43
Մէճիտիյէ	108	—
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 7 Սեպտ.			
Քօնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ.	Ֆր.	42	30
» » C	»	28	50
D (Բացուած	»	26	15
(Գոցուած	»	26	07
Ռումելիի Երկաթուղի	»	130	75
Բրիօրիթէ	»	489	37
Մաքսային Պարտամուրհակ		— —	—
Օսմանիէ	»	463	12
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	455	—
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	657	50
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	104	05
» » 3½%	»	109	15
» Իտալական	»	81	70
Քրէտի Լիոնէ	»	757	50
Քրէտի Ֆանսիէ	»	922	50
Քօնդուառ տ'Էսքօնթ	»	521	25
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	2910	—
Եգիպտական Միացեալ	»	526	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
ՎԻԷՆՆԱ 7 Սեպտ.			
Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆիօրին	67	80
Օսմ. Ռէժի	»	222	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես		124	40
« Փարիզի »	»	49	22

ԼՈՆՏՈՆ 7 Սեպտ.			
Քօնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	64	50
» » B	»	41	75
» » C	»	28	25
D (Բացուած	»	25	81
(Գոցուած	»	25	81
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)		98	62
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)		103	75
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	16	18
Այտընի Երկաթուղի	»	13	37
Դասապայի	»	— —	—
Միացեալ Եգիպտական	»	104	12
Առանձնաշնորհեալ	»	— —	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	102	43
Ռանթ Հելլենական 5%	»	31	75
» » 4%	»	35	50
Պուլկար. Փոխառ. 6%	»	86	50
» » Նոր 6%	»	101	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	236
ՊԵՐԼԻՆ 7 Սեպտ.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	99	60
Ռումելիի Երկաթուղի	»	112	20
Անատոլուի Երկաթ. ¼ Պրթղթ.	»	93	10
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	325
» Փարիզի » 2 ամիս		80	75

Աղիւսի գործարանատէր Եղիա էֆ. Շահպազեան, ի գիտութիւն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց, գրասենեակ հաստատած է Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Եէնի-Խան թիւ 11, 12 ուր կը գտնուին շինութեանց վերաբերեալ մեքենայի եւ ամեն տեսակ աղիւսներու օրինակներ։ Գիներն յոյժ գոհացուցիչ, հանդերձ վճարմանց դիւրութեամբ։ 37 14—30

THE

LANCASHIRE

INSURANCE

COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ

1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քաղաքէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4

Փոխ-գործակալ

ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԵԾԵԼԱՆԻ

ՀԵԾԵԼԱՆԻ

ՀԵԾԵԼԱՆԻ

1894ի օրինակներ, Տընլօբ օդահան քաուչուներով ու անամէջ քաուչուներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈ ԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 54

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԼԷԹԱՅԻՖԻ ԱՍԱՐ

ԿԱՄ

ԳԵՂՆՑԻԿ ԳՐՈՒԱԾՔ

ՄԱՍՆ Ա. ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Յօրինեաց ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ԱԲԻԿԵԱՆ

Քարտուղար Թարգման Սպարապետի Դրան եւ ուսուցիչ օսմանեան լեզուի

Սոյն գիրք որ քերականէն անմիջապէս յետոյ կը տրուի, Ազգ. Ուսում. Խորհուրդէն վարժարանաց յանձնարարեալ եւ Մէարիֆի ցանկին մէջ անցած ը թերգարան մ'է. ամեն տեղ մեծ ընդունելութիւն գտած է։ Կը պարունակէ հրահանգիչ վէպեր, ծանօթութիւններ, ընթերցանութեան կանոններ եւ աշակերտաց յատուկ ընտիր խօսակցութեան նմոյշներ, նաեւ թուրքերէնը «գիւրաւ» եւ «հիմնապէս» սովրեցնելու համար ի պէտս ուսուցչաց «մէթոտներ» եւ ընտիր «ծրագիր» մը։ Գին 60 փարա. դպրոցաց հարիւրին 30 զեղչ։ Կեդրոնատեղին է Պոլիս Մէրճան Չարշը, Դումրուխան թիւ 8։ 58 3—3

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Բէյրա շոգենաւը, նաւապետ Սդիւարտ, օգոստոս 18/30ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէճէ մուպայեա օլունաճագ Թէքֆուր Տաղը վէ Իզմիտ սօղանըընըն գարարը գաթիսի իչպու աղոսթօսը ռումինին 29ընճը բազար իրթէսի կիւնի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէյի ճէլիլէյի միւշարիլէյհաեէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 աղըսթօս 310 3—3

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1860 ԻՆ

[illegible]

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏՓԱՇԱ ԽԱՆԻ ԱՂԱԼԱՐ, ՓՈՔՐ ԱՊՈՒՏ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ համբաւաւոր Տուն, ընդարձակ քառայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իբր Դաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գծանէ, բամպակէ, ֆիլոտէքսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային եւ ձմեռնային. զանակեղէնք եւ այլ մանր երկաթեղէնք, Խուրտէվաթի եւ Թուհաֆիյէի ամեն առարկայք. քանուածներ, ժամացոյցներ, մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ (մինչեւ քառորդ տուզինա). — Դուլպա, Թաշկինակ, ֆանէլա, խալու, անձեռոց, բլասդրոն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժարէգ արանց եւ կանանց, միսօ, պէյղա, շալ, քարփիշան։ Նաեւ անուշահոտք, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ոսկի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյցք, փանտիւլ, շղթայ, զանգակ։ Ծխախոտ, սիկառի տուփ։ Կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, նաեւ արմօնիկ, ֆէնիքս, արիօզա, տրիմօն։ Խաղալիկեղէնք։ Խաղամա՛ներ (ֆրչա։ Անկողնոյ ծածկոյթք բիբէ եւ բուրդ։ Օնդանի [illegible] [illegible]։ — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ։ Ամենէն խիստ ճաշակն եւ ամենէն համեստ Քսակն հաւասարապէս գոհ կրնան մնալ։ Ընդարձակ գործառնութիւնք գաւառաց հետ։ Յանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին։ Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի։ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 1066 38—42

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև քիչ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու[illegible]

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55.000.000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	70.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թիւրքիոյ համար ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Մ. Ժ. ՌԵԲԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱ. ԱԹԻՒ 28

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸՐ ՍԸՐԱՍԸՐԻ

Նիզամիէ ահնայի ալայընը 1ինճի Թէրզի Ժապուրբ Թիմուրխանէսինտէ մէվճուտ վէ միւթէրաքիմ քեօհնէ էյէ վէ սայիրէտէն մալիւմ էյմրգտար քեօհնէ էյէլէրին պէհէր գըհէյի ճէտիտի 16 փարա վէ քեօհնէ Թիմուր ալէթլէրին պէհէր գըհէյի ճէտիտի 8 փարայա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 5 կիւն խիթամընա գատար պէհէր կիւն միւզայէտէսի իճրա օլունարագ Ֆիրուխթ օլունաճաղընտան Ֆիյաթընըն զամմ իլէ իշթիրայա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 69 1—3

Էրզրում, Մալազկիրտ, Արվազ, վէ Մալաթիա, Հիւսնիմանսուր, Կեավար վէ Հարա մէվագըլէրինտէ պուլունան ասաքիրը շահանէ իչուն միւպայէասը մէվզըի միւնագասատա պուլունան էրզաքը մի թէնէվվիէնին պուրաճա իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 70 1—3

Քեաֆֆէի էճզաշ անպարտան վիրիլէրէք 1 սէնէ գարֆընտա լիւզիւմը օլան մըգտարը Թալէպ օլընտըքճա անպար տախլիյէնտէ իխմալ իթտիրիլէճէք օլան սիւվարի վէ Թօփճը նէֆէրաթընա մախսուս Թէրրօշլարըն պէհէր ատէտինին իւճրէթը իխալէսի 1 ղըշ. 37 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսը րուժինին 31ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իխալէսինէ վէ իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 63 2—3

Ղայրէզմանիա 6ընճը Ֆըրգա նէզտինտէ պուլունան հայվանաթը ամիրէյէ իչուն մահալլինճէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան 39 գալէմ էշեար մուլթապիէ Ֆիյաթը մալիւմ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընա գատար պուրաճա միւնագասասընա տէվամ օլունաճաղընտան Ֆիյաթ վէ շէրաիթինի անլայուպ փէյ սիւրմէկէ Թալիպ օլանլարըն պէհէր կիւն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 64 2—3

Չինճի Օրտուի հիւմայունի մէրքէզի օլան էտիրնէ իլէ մէվագըինտէ պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան սիւվարի վէ Թօփճը վէ Նագլիէ վէ բիատէ վէ բէտիֆ ալայ վէ Թապուրլարը նէզտինտէ պուլունան հայվանաթ իչուն 310 սէնէսի Թէմուզընտան 311 սէնէսի հազիրանը գայեսինէ գատար լիւզիւմը օլաճագ Թէլ վէ իբ ճինսինտէն 27 գալէմ էշեար մուլթապիէ մահալլինճէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլարագ Ֆիյաթը մալիւմ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտուղը վէ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընա գատար պուրաճա միւնագասընա տէվամ խտիլէճէյինտէն Ֆիյաթ վէ շէրաիթը մուգաթըլէրէսինի կէօրմէք իսթէյէնլէրին պէհէր կիւն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 65 2—3

Պիւթիւն խալըը Սթարթա սախթիանը ատէտ 500, պէհէր գըհէյի ճէտիտի 13 ղըշ. 15 փարա, խարըմ ատէտ 500, 13 ղըշ. 15 փարա, կիւմիւշ սախթիանը ատէտ 3000, պէհէր ատէտի 10 ղըշ. Նիզամիէ սարրաճխանէ անպարը իչուն միւպայէա օլունմագ իւզրէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլան 3 գալէմ էշեա Ֆիյաթը մուգաթըլարը իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսը րուժինին 27ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ գարարը գաթի ի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 66 2—3

1 սէնէ գարֆընտա լիւզիւմը մըգտարլարը ալընմագ իւզրէ սարաճխանէ անպարընա միւպայէա օլունաճագ պիլա խալըրգ սարը սիմ քիազիպ Թէրրօշ չէրիտինին պէհէր արշընը ճէտիտի 1 ղըշ. 16 փարայա վէ էյմիս՝ անպարընա ալընաճագ կիւմէզ իբրիկլինտէն մամուլ մա ռըրիւ ղայթանը մուսիգա գօրտօնունուն պէհէր Թագըմը 8 ղըշ. 9 փարայա վէ կիւմէզ վէ հէշիլ իբրինտէն մամուլ 2 պաշը բիւսկիւլլիւ պօրու ղայթանըըն պէհէրի 4 ղըշ. 19 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսը րուժինին 29ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 67 2—3

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երբեմն-Իստանբուլ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ
և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բայէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլանթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիւօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակս	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիրսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դազօ	2000	Քօլբինօ	4 00	Սարֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	1500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքինօ	900
Տուրօ	1800	Մարզէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Տայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Ըէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնընս	[illegible]00
Տ. Ամօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Սզգանօ	4500	Զէրօ	[illegible]
Ֆինօ	700	Սղղօ	2000	Մօսքիթօ	[illegible]

Էճիփշըն Մօնարք 8000
Բիրժըըն Մօնարք 8000
Լըգիըն Մօնարք 8100

Իպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է օգոստոս 28ին և ամսոյս 10ին հոս կ՚ըսպասուի։

Քօլբինօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 2ին և 16ին հոս կ՚սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

39

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆԻ
ԿԻՍՕՂԻՆ ՄԱՐՍԵՑՈՒՑԻՉ
ՇԱՍԷՆ
ԲԷՊՍԻՆՈՎ և ՏԻԱՍԹԱԶՈՎ

Բէբսինն ու տիասթազը բնական եւ անհրաժեշտ երկու գործիքներն են մարսողութեան։ ՇԱՍԷՆԻ ԳԻՆԻՆ, 1864 ին, յոյժ նպաստաւոր տեղեկագիր մը ստացած է Փարիզի բժշկական ակադեմիային մէջ։ Այն ժամանակէն ի վեր, ամենակարեւոր տեղ մը գրաւած է Ախտաբուժութեան մէջ, եւ ամեն օր կը կը յանձնարարուի ընդդէմ,

Դժուարին կամ անկատար մարսողութեանց, ստամոքսացաւերու, դժուարահալութեան, ստամոքսատապերու, յամր [illegible], փսխումներու, փորհարութեան, ախորժակի կորստեան, եւայլն.

Փարիզ, 6, Վիքթօրիա ծառուղին եւ գլխաւոր դեղարաններու մէջ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ

CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պաոտ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիֆի»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիոյ և Պոնտոսի միջև
կանոնաւոր ուղեւորութիւն

Սէյտաճը շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն սեպտ. 11ին կէսօրուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անուրիլէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի սեպտ. 12ին։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանքի և արծաթի նաւաւորութեան, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 108

1054

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Լիվէրպուլի և Սեւ ծովի միջև

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Փոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավօնիա	5587	Ալզաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալլբրօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Թրինիտատ շոգենաւը, նաւապետ Պարլով, Լիվըրպուլէն առ կը սպասուի դէպի սեպտ. 20 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսանտր խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՏՐՔ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852
ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ 1852
Լ ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշքշել լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատասնական գամած ակռաներ, ոսկի, ալյումինիոյ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիւրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչև [illegible] օր։ 38

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամէն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձր վարձքերն ստացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն ասեղի ամէն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըր երբ մի միայն կը ծախուին Գ. Կ. Նայտլինկերի մթերանոցներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 2. Տիրէկլէր Ասար Շէհզատէ Պաշը, թիւ 72. Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, դատարանին հմացը. Քարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէն կայարանը. Բերա, Կալաթասէրայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամեն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի աս մարքան։

Թիւ 1058

THE SINGER MANFG. CO. TRADE MARK

46—78

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1894 ՕԳՈՍՏՈՍ 10ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՐ 9

Վոսփորէն Կէօփրիւ շոգենաւեր

11 30 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Ալն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 30 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 30 Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 35 Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Չէնկ.Պէյլ.Գզկ.
12 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.Խաթէն.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պէշ.
1 — Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք, Միրկ, Պօյ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվ, Գրչ, Օրթ, Պէշկ,
12 20 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Զպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ.Արն.Չնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.Գապ.
12 50 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
2 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
2 15 Ենմ, Մէզ, Պէօյ, Թարպ, Պէյզ, Բշպ, Զպգ, Գնլ, Ա.Հս.Գնտ, Վան, Չէնկ, Պէյլ, Գզկ, Պէշկ։
2 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ
3 15 Ենմ.Մզրպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹԷՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշքթ.
3 45 Ենն.Մէզ.Պէօյ.Թար.Պէյզ, Բշպահ, Զպգ, Գանլ, Ա.Հիս, Գնտ, Վնք, Չնկ, Պէյլ, Գզկ, Պշկ։
4 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
5 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենէք.Էմիրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշք.
5 30 Ենն.Մէզ.Պէօյ.Թար.Պէյզ.Փ, Պահչէ Զուպ.Գանլճ.Ա.Հիս.Գանտ, Վանք, Չէնկ.Պէյլ, Գուզկ.Պէշիկթ։
5 45 Ենն, Մէզ, Պէօյ, Թրպ, Ենէք, ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ, Արնվ, Գրչ.Օրթ, Պշկ,
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Չնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենք.Միրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Չնկ.Պէյ.Օրթ Գզկ Պշք.Իսկ
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
8 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Պօյ.Ր.Հս.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
9 40 Ենմ, Մէզ, Պէօյ, Թրպ, Պէյզ, Ենէք, Զպգ, Ա, Հս, Արնվ, Պէյլ, Գզկ, Իսկ։
10 — Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշկ.
10 25 Ենն, Մէզ, Պէօյ, Թապ, Ենէք, Օրթք, Պէշ.
10 40 Ենմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Պէյզ, Բշպ, Զպգ, Գնլ.Ա.Հիս.Գնտ. Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ,
11 — Մէզ, Պէօյ, Թարպ, Ենէք, Պօյճ, Ր, Հս, Արնվ, Օրթար, Պշք.
11 50 Արնվ. Օրթք. Պշկթ.

Կամուրջէն Վոսփոր Դիմող շոգենաւեր

12 45 Պէշկ- Օրթ, Արնվ- Պէպք-Էմիր-Ենէք-Թրպ-Պէօյ- Մէզպ- Ենմ- Ր- Ա- Գվզ.
1 30 Պշկ.Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր.Հս. Մրկ.ՍԹՆ, Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
1 35 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.
2 15 Պէշ.Օրթ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ- Մէզպ- Ենմ։
2 45 Պէշ- Օրթար- Ենէք- Թրպ- Պէօյ- Մզ.Ենմ-
3 45 Իսկ- Գուզ- Պէյլ- Չէն- Վանք- Գանտ- Ահիսար Գանլ- Զուպգ- Բշ- Պհ- Պէյզ- Թրպ- Պէօյք- Մէզպ- Ենիմ։
3 30 Պշք.Օրթ.Գրչ. Արն Ր.Հս. Պօյճ. ՍԹԷՆ. Ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզրպ.Ենմ.
2 20 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պզգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 — Իսկ.Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպգ.Մրկ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Պէյք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշկ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.ԱՐ.Հ.Պօյճ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 35 Պէշկ-Օրթք-Արն-Ենէք-Թար-Պէօյ-Մզպ-Ենմ-
8 — Իսկ- Գուզ- Պէյլ- Չէնկ- Արնվ- Գանտ- Ահիսար Գանլ- Զուպգ- Բաշպհ- Պէյզ- Թրպ- Պէօյք- Մէզպ- Ենիմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 15 Պշկ.Օրթ. Արվ. Ր.Հս. Պօյճ.Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.
10 5 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպք.Բշպ.Պզգ.Թրպ-Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսք.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ.Պէպ.Ենմ.զացող շգ.ն պիտի ճամբորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պզգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹէն.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ մնալէ
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Պէպ.
12 — Միրկ- Ենէնք- Թարապ- Պէօյիւք։
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.